

Kommenteret høringsnotat

14. marts 2023
JDL

Høring over forslag til lov om ændring af lov om ophavsret (gennemførelse af dele af direktiv om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked)

Kulturministeriet sendte den 10. marts 2023 udkast til lov om ændring af lov om ophavsret (gennemførelse af dele af direktiv om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked) i høring. Lovforslaget har til formål at gennemføre dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/790/EU af 17. april 2019.

Høringsfristen var den 11. april 2023. Der er indkommet 63 høringssvar. Der henvises til vedlagte bilag 1.

Kulturministeriet har nedenfor udarbejdet et resume over de modtagne høringssvar. Bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, er ikke medtaget i resumeet. Kulturministeriets kommentarer til bemærkningerne er indsat i slutningen af hvert afsnit.

Der henvises i øvrigt til høringssvarene. Det bemærkes endvidere, at der fra visse høringssvar er modtaget forslag til præciseringer og øvrige ændringer, herunder lovtekniske, som ikke er omtalt i dette notat. Forslagene er indarbejdet i det reviderede lovudkast i det omfang, det er fundet relevant.

Det bemærkes, at visse bestemmelsers placering i lovforslaget er ændret under høringen. I nedenstående bemærkninger tages der udgangspunkt i bestemmelsernes placering i den version af lovforslaget, som indgik i høringen.

I det følgende redegøres der for hovedbemærkningerne i de indkomne høringssvar og Kulturministeriets kommentarer hertil. Høringsnotatet er opdelt i følgende afsnit:

Indhold

Generelle bemærkninger	2
Legal fiction og andre landes regulering	5
Tekst og datamining, §§ 11 b og 11 c	5
Anvendelse af værker til undervisningsbrug, §§ 13 og 13 a	9
Bevarelse af kulturarv, § 16	12
Kulturarvsinstitutioners anvendelse af værker og andre frembringelser som ikke længere forhandles, §§ 16 c – 16 f	12
Aftalelicensbestemmelsen, § 50	13
Princippet om passende og forholdsmæssig aflønning, § 53	15
Tilbagekaldelsesret, § 54	21
Gennemsigthedsforpligtelse, § 55	23
Aftalejusteringsordning, § 55 a	27
Alternativ tvistbilæggelsesprocedure, § 55 b	30

Beskyttelsespræceptivitet, § 55 c	31
Forhandlingsordning, § 58 b	32
Fotografiske billeder af et billedkunsværk, hvor beskyttelsestiden er udløbet, § 70	32
Anvendelsestidspunkt, § 91.....	33
Øvrige bemærkninger.....	37

Generelle bemærkninger

Fire professorer og en lektor fra Center for informations- og Innovationsret, Juridisk Fakultet, Københavns Universitet bemærker, at lovforslaget gennemfører direktivet direktivnært. Bl.a. under hensyntagen til den direktivnære gennemførelse finder professorerne det kritisabelt, at direktivet ikke er gennemført i dansk ret tidligere.

Copydan AV-foreningerne, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for Ophavsret kan fuldt ud tilslutte sig og genkende Kulturministeriets positive beskrivelse af aftalelicensmodellen - ikke mindst på undervisningsområdet.

Netflix støtter fleksible retlige rammer, der fremmer et rimeligt vederlag til lokale skabere og tilskynder til investeringer i nye projekter og støtter de kollektive forhandlinger.

Akademikerne/UBVA hilser overordnet set Kulturministeriets ændringer velkomne.

Dansk Erhverv finder, at der generelt er tale om en tekstnær implementering af direktivet og finder det positivt, at implementeringen langt hen ad vejen understøtter aftalebaserede løsninger, men savner en rimelig og balanceret interesseafvejning mellem ophavsmænd/udøvende kunstnere på den ene side og erhververe af rettigheder på den anden side.

Dansk Industri (DI) bemærker, at kollektive forhandlinger har ført til kompromiser, der har løst flere usikkerhedselementer for parterne, således at den danske film- og tv-industri står foran et stort potentiale for fremtidig vækst. DI finder det positivt, at der i dele af det fremsendte lovforslag er foretaget en direktivnær implementering, men at implementeringen ikke i tilstrækkelig grad tager højde for markedsmekanismerne i de enkelte sektorer.

Dansk Forfatterforening finder, at de foreslåede justeringer inden for rammerne af direktivets Kapitel 3 ikke alene er påkrævede, men også er udformet på en velafbalanceret måde.

Dansk Artist Forbund finder helt generelt, at Kulturministeriet med lovudkastet sætter direktivets bestemmelser ind i den danske lovkontekst på en måde, som

både tilgodeser direktivnærhed og rammer nogle gode balancer i forhold til ophavsretsområdets interesser. Dansk Artist Forbund henviser generelt til det indsendte høringssvar fra Samrådet For Ophavsret.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab håber, at implementeringen af DSM-direktivet vil være med til at lette adgangen til data til styrkelse af Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs videnskabelige korpus- og ordbogsarbejde.

Samrådet for Ophavsret finder helt overordnet, at Kulturministeriet med lovudkastet sætter direktivets mange komplicerede bestemmelser ind i den danske lovkonkret på en måde, som både tilgodeser direktivnærhed og rammer nogle gode balancer i forhold til ophavsretsområdets interesser. Create Denmark bakker generelt op om høringssvaret fra Samrådet for Ophavsret og bakker op om målet om at etablere en incitamentsstruktur, som understøtter kollektive aftaler.

Danske Scenografer henviser til Copydan AV-foreningernes fulde høringssvar, ligesom de anerkender ministeriets vigtige og relevante indsats i forbindelse med forhandlingen af DSM-direktivet, herunder bl.a. i forbindelse med de velfungerende aftaleordninger på undervisningsområdet samt aftalelicens generelt og henviser til Ophavsret Danmark i forbindelse med lovforslagets angivelser om tekst- og data-mining.

Dansk Journalistforbund (DJ) roser Kulturministeriets store arbejde i forbindelse med forhandlingerne i EU omkring direktivet. Det har sikret (og udbredt) aftalelicensen til gavn for både brugere og skabere af ophavsretligt beskyttet indhold, navnlig på undervisningsområdet. DJ finder, at bestemmelserne i lovforslaget i overvejende grad lever op til forudsætningerne i direktiverne. DJ henviser til høringssvarene fra VISDA, Copydan Tekst & Node og Copydan AV-foreningerne, som forbundet tilslutter sig ift. brug af indhold i undervisning. DJ henviser til høringssvaret fra Copydan Tekst & Node, som forbundet tilslutter sig ift. værker, der ikke længere forhandles.

Dansk Forfatterforeningen tilslutter sig til fulde høringssvaret fra Copydan Tekst & Node og henviser til høringssvaret fra Ophavsret Danmark og de særskilte henvendelser fra Visda, Copydan Tekst & Node, DPCMO, Danske Forlag, Danske Medier vedrørende tekst og datamining.

Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening henviser til høringssvar fra Samrådet for Ophavsret, der vedrører lovudkastets bestemmelser, der har til hensigt at gennemføre direktivets kapitel 3. Danske Scenografer kvitterer desuden for en tekstnær implementering af direktivet i et indholdsmæssigt velovervejet høringssvar.

Danske Tegneserieskabere, Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere, Dansk Komponist Forening, Danske Populærautorer og Autor og HK Privat kan grundlæggende støtte forslaget til implementering

af direktivets kap. 3 om rimelige kontrakter og rimelige vederlag. Danske Tegneseri-
skabere, Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere &
Designere og HK Privat støtter desuden høringssvaret fra VISDA.

TV 2 finder, at DSM-direktivet allerede fra EU-lovgivers hånd er meget rettigheds-
havervenligt, men TV 2 konstaterer, at Kulturministeriet i forbindelse med imple-
menteringen tillægger rettighedshaverne en endnu større beskyttelse.

Samrådet for Ophavsret henviser for så vidt angår gennemførelsen af direktivets
bestemmelser om anvendelse af værker i undervisning og aftalelicens til hørings-
svarene fra Copydan Tekst og Node, Copydan AV-foreningerne og Visda. For så
vidt angår bestemmelserne om tekst- og datamining henviser Samrådet for Op-
havsret til høringssvaret fra RettighedsAlliancen og henvendelsen fra Ophavsret
Danmark.

Danske Dramatikere bakker op om og henviser til høringssvarene fra henholdsvis
Copydan AV-foreningerne (vedr. aftalelicens og transparens) og Samrådet for Op-
havsrets (vedr. kap. 3).

Danmarks Biblioteksforening støtter lovforslaget og gør opmærksom på nødvendig-
heden af, at ophavsretsloven understøtter og sikrer bibliotekernes muligheder for
at formidle digitale ressourcer på linje med trykt materiale samt understøtter og
sikrer muligheder for at digitalisere analoge materialer mhp. på opbevaring og til-
gængeliggørelse.

Kolding Stadsarkiv bakker fuldt op omkring det høringssvar, som er indsendt og
formuleret af Statens Museum for Kunst med den tilføjelse, at man er opmærksom
på at sikre, at også de frivilligdrevne arkiver har rimelige og gennemskuelige vil-
kår, der gør det muligt at drive arkiver på et trygt grundlag.

Dansk Musiker Forbund (DMF) finder, at det er lykkedes ministeriet rigtig godt at
omsætte DSM-direktivets bestemmelser til den danske lov. Kulturministeriet har
overordnet set valgt en direktivnær gennemførelse af direktivets bestemmelser,
hvilket forbundet finder hensigtsmæssigt og klogt. DMF bakker i øvrigt op om hø-
ringssvarene afgivet af Samrådet for Ophavsret, RettighedsAlliancen og Copydans
AV-foreninger.

Producent Rettigheder Danmark henviser i øvrigt til Producentforeningens og Co-
pydan AV-foreningernes høringssvar.

Dansk Skuespillerforbund henviser til høringssvarene fra Samrådet for Ophavsret,
Copydan AV-foreningerne og Ophavsret Danmark.

Akademikernes/UBVA henviser i øvrigt til høringssvarene afgivet af Samrådet for
Ophavsret og Copydan Tekst & Node.

Musikforlæggerne i Danmark tilslutter sig, at lovforslaget lægger op til en minimumsimplementering af direktivets kapitel 3, men finder, at der i udkastet til lovforslag foreslås regulering, der går videre, end hvad der kræves for at implementere direktivet.

Det Kongelige Bibliotek tilkendegiver, at den foreslåede implementering vil gøre det muligt at imødekomme brugerønsker. Det gælder specielt ønsker om brug af digitale materialer til tekst- og datamining.

Brancheklubben for Film og Mediekomponister støtter Koda.

Danske Gymnasier bifalder formålet med DSM-direktivet om modernisering af ophavsretten set i lyset af udviklingen af digitale teknologier og især adgangen til at tilgå ophavsretligt beskyttet materiale såsom film og musik via internettet, herunder formålet med artikel 5 om at sikre en lettelse af uddannelsesinstitutioners adgang til digitalt at anvende ophavsretligt beskyttet materiale til illustration i forbindelse med undervisning.

IFPI Danmark konstaterer, at store dele af lovforslaget ligger tæt op af direktivets ordlyd og struktur. Det finder IFPI fornuftigt i lyset af ønsket om en hurtig implementering.

Legal fiction og andre landes regulering

Fire professorer og en lektor fra Center for informations- og Innovationsret, Juridisk Fakultet, Københavns Universitet bemærker, at der bør tages stilling til de danske reglers anvendelighed på brug i Danmark af værker, som hidrører fra de omfattede institutioner beliggende i andre EU-lande.

Akademikernes/UBVA bemærker, at forslagene til § 13, stk. 4, § 13 a, stk. 3, og § 16 c, stk. 2, ikke er en ny lovvalgsregel. Det er blot en regel om, at udøvelsen af visse rettigheder anses at finde sted i Danmark, når den relevante institution er etableret her i landet, altså en "legal fiction". Herudover bemærkes det, at legal fiction-bestemmelser er en helt særlig undtagelse, som ikke kan eller skal have præcedens på andre områder, og at det herudover kan overvejes at lade ordet "kun" udgå af de tre nævnte bestemmelser.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig de modtagne bemærkninger fsva. legal fiction og andre landes regulering og har lavet justeringer i lovforslagets bemærkninger til imødekommelse heraf samt tilføjet nye bestemmelser i §§ 88 a og b til lovforslaget, som vedrører de danske reglers anvendelighed på brug i Danmark af værker, som hidrører fra de af direktivet omfattede institutioner beliggende i andre EU-lande.

Tekst og datamining, §§ 11 b og 11 c

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Journalistforbund, Autor/Komponister og Sangskrivere, FAF (Film- og tv-arbejderforeningen), Danske Scenografer, Danske Dramatikere DPA - professionelle sangskrivere og producere

Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Filmklipperselskab, RettighedsAlliancen, Musikforlæggerne i Danmark, Producentforeningen, Dansk Musiker Forbund, Danske Forlag, Danske Sceneinstruktører, Dansk Forfatterforening, PRD (Producent Rettigheder Danmark), Copydan Tekst & Node, Dansk Journalistforbund, Dansk Forfatterforening, Akademikernes/UBVA og Samrådet for Ophavsret angiver, at udnyttelse af værker ved hjælp af kunstig intelligens (AI) er i rivende udvikling, og DSM-direktivets art. 3 og 4 om tekst- og datamining er vigtige bestemmelser, som rettighedshaverne tillægger stor betydning.

Dansk Filminstitut (DFI) støtter op om bestemmelserne i forslaget §§ 11 b og 11 c og er særlig positiv over for forslaget § 11 c, som vil give adgang til at udføre tekst- og datamining for forskningsorganisationer og kulturarvsinstitutioner.

VISDA, Danske Tegneserieskabere, Illustratører i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK Privat, Dansk Journalistforbund og Samrådet for Ophavsret støtter grundlæggende gennemførelsen af art. 3 og 4.

Det Kongelige Bibliotek (KB) nævner, at staten har investeret intensivt i digitalisering af de fysiske samlinger på kulturarvsinstitutioner. KB finder det helt afgørende vigtigt at sikre forskeres lovlige adgang til disse resurser. Det Kongelige Bibliotek og Danmarks Biblioteksforening, foreslår, at det tilføjes, at *”lovlig adgang omfatter endvidere kulturarvsinstitutionernes brugere, som har lovlig adgang til kulturarvsinstitutionens digitale samlinger enten online eller på stedet.”*

Copenhagen Business School og Danmarks Biblioteksforening bemærker, at der åbnes op for adgang til data, hvis der er tale om videnskabelig forskning, mens behovet for studerendes adgang ikke er nævnt.

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab angiver, at det ikke fremstår klart, når der in casu i § 11 c, stk. 1, og i bemærkningerne tales om lovlig adgang.

DPCMO foreslår, at det tydeliggøres, at de begunstigede institutioner og forskere i § 11 b alene er europæiske, som varetager videnskabelige forskningsopgaver af væsentlig ikke-kommerciel samfundsmæssig betydning for Europa. Hvis tekst- og datamining skal ske til kommercielle formål, må det være et naturligt krav, at det kræver en aftale med rette rettighedshavere, og der skal ske en betaling for brugen. DPCMO bemærker videre, at det i § 11 b, stk. 2, fremgår, at der må “foretages eksemplar fremstilling og udtræk af værker”, mens der i § 11 c, stk. 1, står, at de begunstigede må “foretage udtræk og fremstille eksemplarer af værker”. Danske Medier foreslår, at § 11 b formuleres sådan som § 11 c, stk. 1, er formuleret.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Journalistforbund, Autor/Komponister og Sangskrivere, FAF (Film- og tv-arbejderforeningen), Danske Scenografer, Danske Dramatikere DPA - professionelle sangskrivere og producere, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Filmklipperselskab, RettighedsAlliancen Musikforlæggerne i Danmark, Producentforeningen, Dansk Musiker Forbund, Danske

Forlag, Danske Sceneinstruktører, Dansk Forfatterforening, PRD (Producent Rettigheder Danmark), Copydan Tekst & Node, VISDA, Danske Tegneserieskabere, Illustratørerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK Privat, Dansk Journalistforbund, Samrådet for Ophavsret, Danske Medier, DPCMO, IFPI og Akademikerne/UBVA bemærker, at lovbemærkningerne til forslaget til § 11 c for så vidt angår offentlig-private partnerskaber er for unuancerede. Det er for vidtgående, når det anføres, at private partnere også er omfattet af § 11 c.

Danske Medier bemærker, at rækkefølgen i bestemmelserne bør ændres, da det ellers fremstår således, at den *mere* indgribende kommercielle udnyttelse af tekst- og datamining efter § 11 b er underlagt *lempeligere* krav end tekst- og datamining til forskningsformål efter § 11 c særligt med hensyn til ”skal lagres med et passende sikkerhedsniveau” og ”træffe foranstaltninger, der kan garantere sikkerhed og integritet i de netværk og databaser, hvor værkerne er lagret”. Det er Danske Mediers opfattelse, at ordene ”herunder mønstre, tendenser og korrelationer” med fordel kan tilføjes til sidst i § 11 b, stk. 1, og gøre det klart, at tilgængeliggørelse for almenheden af uddrag af værker og andre frembringelser ikke omfattes.

Dansk Journalistforbund finder, at da en automatiseret, analytisk fremgangsmåde ikke kun har til formål at analysere tekst og data med henblik på at generere oplysninger, men derimod også indirekte at skabe nyt materiale, så vil indsamlingen ikke kunne anses som tekst- og datamining i direktivets forstand.

Dansk Journalistforbund bemærker, at en lang række værker efter samtykke fra danske ophavsmænd gennem en årrække allerede er stillet til rådighed på internetsider. Ophavsmændene kan ikke egenhændigt ændre vilkår på sådan en internetside og har derfor ikke adgang til at benytte sig af forbeholdet i den foreslåede § 11 b, stk. 3, men er afhængig af licenstagere eller erhververen.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Journalistforbund, Autor/Komponister og Sangskrivere, FAF (Film- og tv-arbejderforeningen), Danske Scenografer, Danske Dramatikere, DPA - professionelle sangskrivere og producere, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Filmklipperselskab, RettighedsAlliancen Musikforlæggerne i Danmark, Producentforeningen, Dansk Musiker Forbund, Danske Forlag, Danske Sceneinstruktører, Dansk Forfatterforening, PRD (Producent Rettigheder Danmark), Copydan Tekst & Node, Dansk Journalistforbund, Dansk Forfatterforening, Akademikerne/UBVA, Samrådet for Ophavsret og Akademikerne/UBVA konstaterer, at lovbemærkningerne til § 11 b, stk. 3, lægger sig tæt op ad direktivets betragtning 18. Det bør imidlertid fremgå endnu klarere, at forbehold bør kunne tages på enhver tænkelig maskinlæsbar måde uden tekniske eller formelle krav.

Koda, Brancheklubben for Film og Mediekomponister og Musikforlæggerne i Danmark konstaterer, at bestemmelsernes placering indebærer, at de er omfattet af kravet i § 11, stk. 3, om lovligt forlæg.

Dansk Artist Forbund, Dansk Skuespillerforbund, Dansk Journalistforbund, Autor/Komponister og Sangskrivere, FAF (Film- og tv-arbejderforeningen), Danske Scenografer, Danske Dramatikere DPA - professionelle sangskrivere og producere Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Filmklipperselskab, RettighedsAlliancen, Musikforlæggerne i Danmark, Producentforeningen, Dansk Musiker Forbund, Danske Forlag, Danske Sceneinstruktører, Dansk Forfatterforening, PRD (Producent Rettigheder Danmark), Copydan Tekst & Node, Akademikerne/UBVA TV 2 og IFPI Danmark angiver, at det bør fremgå af lovbemærkningerne til §§ 11 b og 11 c, at ophavsretslovens § 11, stk. 3, om lovligt forlæg også finder anvendelse. Herudover opfordres der til at præcisere, at betingelsen om lovlig adgang og lovligt forlæg gælder, uanset om omgåelsen måtte være sket i et andet land. Det afgørende er alene, at den relevante reproduktionshandling m.v. finder sted på dansk territorium.

Danske Forlag bemærker, at det er vigtigt, at betragtning 14's begrænsning vedrørende hertil knyttede personer medtages i bemærkningerne.

RettighedsAlliancen, Samrådet for Ophavsret, Dansk Musiker Forbund og Danske Forlag bemærker, at der i relation til mulighederne for at tage forbehold for tekst- og dataminering benyttes ordet "særlig", som bør udgå, da det indikerer en uhenigtsmæssig præmis for brug af undtagelsen. De angiver videre, at rettighedshaverne ikke har mulighed for at kontrollere, hvorvidt deres forbehold faktisk respekteres af brugeren, og forslaget bør pålægge brugere af undtagelserne i § 11 b og § 11 c fuld transparens om deres datasæt.

Koda, Brancheklubben for Film og Mediekomponister og Musikforlæggerne i Danmark konstaterer, at indsamling udgør en ophavsretligt relevant handling (eksempplarfremsstilling) i og med, at det konstateres, at direktivet indfører en adgang til lovligt at foretage en sådan handling.

TV 2 bemærker, at en rettighedshaver skal foretage en aktiv handling, jf. tage et forbehold på passende vis, og koblingen mellem bestemmelsen i stk. 2 og stk. 3 er derfor særdeles vigtig. TV 2 opfordrer på den baggrund Kulturministeriet til at tilføje "jf. dog stk. 3" som afslutning på stk. 2. TV 2 opfordrer derudover til, at § 11 b, stk. 4, omformuleres, således at varigheden af lagringen formuleres negativt.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet er enig i kommentarerne ift. offentlig-private partnerskaber og har på den baggrund foretaget en justering af den foreslåede § 11 c og de dertilhørende bemærkninger.

Kulturministeriet bemærker, at DSM-direktivet ikke regulerer lovvalg eller værneting. Det er Kulturministeriets opfattelse, at de almindelige regler for lovvalg og værneting finder anvendelse på bestemmelseernes område. Bestemmelseernes placering indebærer, at de er omfattet af kravet i den gældende § 11, stk. 3, om lovligt forlæg, men har tydeliggjort dette i lovforslaget. Kulturministeriet har ligeledes

fundet anledning til at foretage en mere ordret gengivelse af betragtning 14 vedrørende lovlig adgang.

Kulturministeriet noterer sig kommentarerne ift. bestemmelsernes rækkefølge, men finder ikke anledning til at ændre herpå. I forhold til differentieret sprogbrug/ordlyd i de to bestemmelser justeres lovforslaget på baggrund af bemærkningerne herom.

Kulturministeriet anerkender udfordringer for rettighedshavere ift. kendskab til andres brug af deres rettigheder i henhold til undtagelserne og ønsket om adgang til data bl.a. under hensyn til håndhævelse. Kulturministeriet bemærker dog, at dette er en generel udfordring ved ophavsretlige undtagelser, som bl.a. er kendetegnet ved, at en bruger ikke behøver at indgå aftale med rettighedshaverne for at foretage den brug, som undtagelsen rummer og heller ikke foretager rapportering. Direktivet indfører heller ikke en rapporteringsforpligtelse. Kulturministeriet er dog åben for at undersøge mulighederne for fastsættelse af krav om transparens i forbindelse med en senere ændring af reglerne i ophavsretsloven.

Kulturministeriet bemærker ligeledes, at definitionen af tekst og dataming bl.a. fremgår af de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2, hvor det fremgår, at ”*Ved tekst- og dataming forstås enhver automatiseret, analytisk fremgangsmåde, der har til formål at analysere tekst og data i digital form med henblik på at generere oplysninger, herunder men ikke begrænset til mønstre, tendenser og korrelationer*”. Definitionen på tekst- og dataming fremgår af DSM-direktivets artikel 2. Direktivets definition af tekst og dataming og undtagelserne i art. 3 og 4 indeholder ikke henvisning til kunstig intelligens. Det bemærkes i den forbindelse at varigheden af lagringen følger direktivets formulering.

Kulturministeriet anerkender problemstillingen ift. forbehold fra rettighedshavere, som ikke selv stiller deres værker eller andre frembringelser til rådighed. Direktivet tager ikke stilling til problematikken, men angiver, at forbeholdet skal foretages på ”passende vis”, som er et EU-begreb, hvortil der ikke er udformet formelle krav. Udfordringen kan i et vist omfang søges håndteret i aftaler mellem ophavsmanden og efterfølgende erhververe.

Anvendelse af værker til undervisningsbrug, §§ 13 og 13 a

Akademikerne/UBVA, VISDA, Danske Tegneserieskabere, Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK Privat, Dansk Journalistforbund, Samrådet for Ophavsret, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Copydan AV-foreningerne, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere, Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for Ophavsret, Dansk Artist Forbund, Copydan Tekst og Node, Dansk Journalistforbund, Dansk Forfatterforening, Akademikerne/UBVA og Samrådet for Ophavsret kan grundlæggende støtte forslagene til §§ 13 og 13 a, som er en loyal og afbalanceret implementering af DSM-direktivets art. 5, men foreslår, at undervisningsbestemmelsen i § 21, stk. 1, nr. 2, udgår i forbindelse med implementeringen af DSM-direktivet. VISDA og Dansk

Forfatterforening bemærker endvidere, at det er positivt, at licenssystemet har forrang frem for undtagelsesbestemmelsen og finder det positivt, at undtagelsesbestemmelsen indeholder et krav om kompensation, som er med til at støtte de eksisterende og velfungerende ordninger. Producent Rettigheder Danmark (PRD) støtter op om, at de velfungerende danske ordninger kan fortsætte.

Copydan Tekst & Node, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Copydan AV-foreninger, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for Ophavsret, Dansk Artist Forbund, Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) opfordrer til, at der i forlængelse af § 13 a, stk. 5, om ophavsmandens krav på rimelig kompensation indføres en mulighed for at forelægge spørgsmål om uoverensstemmelse om vederlagets størrelse for Ophavsretslicensnævnet.

Danske Gymnasier finder det på sin vis fornuftigt at ophæve ophavsretslovens § 13, stk. 2, om, at filmværker ikke omfattes af retten til at indgå aftale om optagelse af værker, men er bekymret for, hvorvidt en lettelse af uddannelsesinstitutioners adgang til digitalt at anvende ophavsretligt beskyttet materiale indfries med lovforslaget.

Dansk Skoleforening for Sydslesvig opfordrer til, at man i afsnittet vedrørende undervisning i § 13 stk. 4, samt § 13 a, stk. 3, undtager skoler og dagtilbud i det danske mindretal.

Copenhagen Business School og Danmarks Biblioteksforening bemærker, at der er potentiel usikkerhed omkring studerende, som opholder sig uden for Danmarks grænser, herunder uden for EU.

Copydan AV-foreninger, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere, Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for Ophavsret, Dansk Artist Forbund Producentforeningen Producent Rettigheder Danmark (PRD) og Foreningen af Danske Sceneinstruktører bemærker fsva. udtrykket ”passende licenser” i § 13 a, at det er deres opfattelse, at det i lovbemærkningerne kan fremgå endnu klarere, at det forhold, at en forvaltningsorganisation ikke tilbyder adgang til alle værker eller fuldstændig adgang til enhver tænkelig udnyttelse ikke er ensbetydende med, at rettighedshaverne ikke har tilbudt passende licenser.

Copydan AV-foreninger, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for Ophavsret, Dansk Artist Forbund, Producentforeningen, Producent Rettigheder Danmark (PRD) og Foreningen af Danske Sceneinstruktører angiver, at bestemmelsen i § 48, stk. 2, skal afspejle den reviderede § 13. Broadcastere er også streamingtjenester, og dele af broadcastindholdet er on demand only, som også er relevant i undervisningsvirksomhed. § 48, stk. 2,

bør derfor – og ud fra princippet om teknologineutralitet – udvides til ikke blot at omfatte radio- og tv-udsendelser, men også on demand-indhold.

IFPI konstaterer med tilfredshed, at ministeriet har valgt en kurs, hvor der fokuseres på at understøtte samarbejdet mellem uddannelses- og undervisningsinstitutioner og rettighedshaverne.

Producent Rettigheder Danmark (PRD) bemærker, at undtagelsen for anskueliggørelse udgør en yderst snæver undtagelse, som bl.a. ikke omfatter visning af hele filmværker.

Danske Forlag tilslutter sig Copydan Tekst og Nodes bemærkninger til bestemmelserne og tilføjer, at det bør præciseres, at passende licenser både kan være kollektivt forhandlede aftalelicenser, men også licenser indgået direkte mellem f.eks. forlag og en undervisningsinstitution. Ift. § 13 a opfordrer Danske Forlag til, at der sker en direktivnær implementering af art. 5, stk. 2, således at der i § 13 a tilføjes en bestemmelse om, at undtagelsen i stk. 1 ikke finder anvendelse for værker, der primært er beregnet til uddannelsesmarkedet.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) er enig i, at der skal kunne ske eksemplar fremstilling til brug for undervisningsvirksomhed. Det er FHs opfattelse, at undervisernes retsstilling fortsat skal være lige så god som under den nugældende ophavsretslov.

Statens Museum for Kunst foreslår, at aftalelicensbestemmelsen i den foreslåede § 13 alene finder anvendelse med henblik på anskueliggørelse og ønsker tilføjet ”grænseoverskridende” i overskriften til § 13.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet er enig i, at der bør være adgang til Ophavsretslicensnævnet i spørgsmål om vederlagets størrelse efter den foreslåede § 13 a, stk. 5, og har tilføjet en adgang til nævnet på dette område i den foreslåede § 47.

Kulturministeriet noterer sig bemærkningerne vedrørende grænseoverskridende aktivitet og har tilføjet en ny bestemmelse i § 88 a til lovforslaget herom. Herudover bemærker Kulturministeriet, at det er ikke muligt at regulere i dansk lovgivning, hvad der skal være tilladt i andre lande.

Kulturministeriet er enig i, at de foreslåede bestemmelser i § 13 og 13 a kan give anledning til at foretage en justering i ophavsretsloves § 21. Lovforslaget indeholder alene ændringer med tilknytning til direktivet om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked. Efterfølgende vil der blive foretaget en yderligere ændring af reglerne i ophavsretsloven, hvor en eventuel ændring af § 21 kan blive inkluderet sammen med andre ændringer og justeringer. Det bemærkes i den forbindelse, at en ophævelse af en undtagelse i udgangspunktet fordrer en høringsproces. På samme vis vil en eventuel yderligere opdatering af § 48 kunne indgå i et senere lovforslag. Der er foretaget den nødvendige ændring til § 48.

I forhold til værker til uddannelsesmarkedet bemærker Kulturministeriet, at følgende fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2.3 ”*Kulturministeriet vurderer, at den praktiske håndtering af en sådan værkssondring vil være uproportionalt vanskelig. Dette særligt i forhold til brugernes vurdering af, hvornår et værk primært er beregnet til uddannelsesmarkedet. En ophavsmands intention med et værk kan f.eks. have et helt særegent formål, men værket kan alligevel være egnet til undervisningsbrug. En sondring mellem værker, som er skabt med henblik på undervisningsmarkedet og andre værker, vil således med stor sandsynlighed af føde fortolkningstviivl i praksis.*”

Endelig har Kulturministeriet i lovforslaget i højere grad beskrevet, hvornår passende licenser er tilgængelige.

Bevarelse af kulturarv, § 16

Dansk Filminstitut bemærker, at udvidelsen af kulturarvsinstitutionernes adgang til at kopiere værker i sikkerheds- og beskyttelsesøjemed også vil omfatte edb-programmer i digital form, hvilket udgør et gavnligt bidrag for kulturarvsinstitutionernes muligheder for bevarelse af kulturarven.

DR bemærker, at det fremgår af betragtning 13, at definitionen af kulturarvsinstitutioner også omfatter public service-foretagender, hvilket bør fremgå af lovforslaget.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet er enig i bemærkningen vedrørende bevarelse af kulturarven og public service-foretagender og foretager på baggrund af bemærkningerne justeringer til den foreslåede § 16 og de omfattede kulturarvsinstitutioner, således at film- og lydarvsinstitutioner inkluderes i den foreslåede § 16, stk. 2. I bemærkningerne er det præciseret, at definitionen følger af betragtning 13, som indeholder yderligere beskrivelser ift., hvad der betragtes som kulturarvsinstitutioner.

Kulturarvsinstitutioners anvendelse af værker og andre frembringelser som ikke længere forhandles, §§ 16 c – 16 f

Fire professorer og en lektor fra Center for Informations- og Innovationsret, Juridisk Fakultet, Københavns Universitet bemærker, at direktivet, som gennemføres ved lovforslaget, foretager en alt for summarisk henvisning til reguleringen i Bernerkonventionen, WIPO Copyright Treaty (WCT), Romkonventionen og WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT) og ikke nødvendigvis tager højde for denne regulering i tilstrækkelig grad.

Akademikerne/UBVA finder, at forslagene til §§ 16 c-f er tro mod direktivets art. 8 og 9 og forventer i praksis, at dette område fortsat indgår i forvaltningsorganisationernes almindelige aftalelicensaftaler, hvilket kan præciseres i lovbemærkningerne.

Copydan Tekst og Node, Dansk Journalistforbund, Dansk Forfatterforening, Akademikernes/UBVA, Samrådet for Ophavsret og Danske Forlag bemærker, at lovforslagets §§ 16 c-f er en direktivkonform implementering af bestemmelserne om værker, der ikke længere forhandles. Copydan Tekst & Nodes erfaring med at indgå licensaftaler med kulturarvsinstitutioner, udgivere m.fl. er dog, at der i aftaler om eksemplarfremsættelse og tilgængeliggørelse for almenheden dels indgår forældreløse værker, dels værker, der ikke længere forhandles, og endelig almindelige ophavsretligt beskyttede værker. Baggrunden for denne type licensaftaler har været den generelle aftalelicensbestemmelse i ophavsretslovens § 50, stk. 2. Erfaringsmæssigt er det det nemmeste for brugerne, at klareringen af alle disse værker sker på én gang ved hjælp af én samlet aftale, der bygger på aftalelicens.

Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) tilkendegiver, at film- og tv-værker er fællesværker med adskillige ophavs personer, bidragsydere og rettighedshavere og anbefaler at benytte specielle løsningsmodeller for film- og tv-værker, der ikke længere forhandles.

TV 2 opfordrer til, at det præciseres, at TV 2's arkiv er undtaget fra definitionen af "værker, der ikke længere forhandles". Alternativt anmoder TV 2 om, at der indføres en tidsbegrænsning på minimum 30 år, jf. DSM-direktivets art. 8, stk. 5, 2. pkt.

Dansk Filminstitut angiver, at adgangen til at fremstille og tilgængeliggørelse af eksemplarer af værker, der ikke længere er i den almindelige handel er central for kulturarvsinstitutionernes mulighed for formidlingen af kulturarven. De foreslåede bestemmelser kan bidrage til understøttelsen af kulturarvsinstitutionernes muligheder for at opfylde centrale formål med deres virke.

Statens Museum for Kunst ytrer ønske om, at bestemmelserne også omfatter værker og andre frembringelser uden værkshøjde, der aldrig har været forhandlet, og at ansvaret for at tilgængeliggøre oplysningerne på portalen efter aftale mellem aftalelicensparterne kan placeres hos en kollektiv forvaltningsorganisation.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet bemærker, at bestemmelserne gennemføres loyalt ift. direktivet – herunder definitionerne. Kulturministeriet noterer sig bemærkningerne vedrørende branchespecifik regulering og bemærker, at der i den foreslåede §16 e, stk. 4, er foreslået indført en hjemmel til at udstede bekendtgørelse herom, såfremt dette måtte blive relevant. Forud for evt. branchespecifik regulering vil der blive foretaget dialog med de relevante aktører.

Kulturministeriet har ikke fundet anledning til at lave ændringer i de foreslåede bestemmelser om kulturarvsinstitutioners anvendelse af værker og andre frembringelser, som ikke længere forhandles.

Aftalelicensbestemmelsen, § 50

Copydan AV-foreningerne, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere Producent Rettigheder Danmark (PRD),

Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for Ophavsret, Dansk Artist Forbund, Producent Rettigheder Danmark (PRD) og Foreningen af Danske Sceneinstruktører bemærker, at de foreslåede ændringer følger direkte af direktivets art. 12 og betragtning 44, ligesom EU-domstolens praksis på området følges og kan tilslutte sig de foreslåede ændringer og støtter op om, at den velfungerende aftalelicens fortsætter. Foreningen af Danske Sceneinstruktører angiver, at ændringen til ”tilstrækkelig repræsentativ” følger direkte af direktivets art. 12 og skaber sikkerhed for, at der altid vil være en kollektiv organisation, der kan laves aftalelicenser med.

Dansk Industri bemærker, at præciseringerne af § 50 virker hensigtsmæssige.

Statens Museum for Kunst (SMK) foreslår, at der fastsættes lofter over de vederlag, som forvaltningsorganisationer kan kræve for brug af beskyttet materiale, fx ud fra en sammenligning med prisniveauer i øvrige EU-medlemslande.

Copydan Tekst & Node, Dansk Journalistforbund, Dansk Forfatterforening, Akademikernes/UBVA, Samrådet for Ophavsret og Danske Forlag er enig i, at direktivets artikel 12 harmonerer med gældende dansk ret, og at alene få tilpasninger er nødvendige. Art. 12 er særdeles positiv for aftalelicenssystemet i Danmark og de øvrige nordiske lande, da det er en europæisk accept af systemet. Copydan Tekst og Node bemærker, at forbudsmuligheden i praksis alene er udnyttet i ganske få tilfælde, men det må forventes, at udvidelsen af forbudsmuligheden, navnlig for så vidt angår området for § 14, vil bevirke, at flere vil benytte sig af muligheden og kunderne vil blive forpligtet til at undersøge på forhånd, hvorvidt der er nedlagt forbud, mens Copydan Tekst & Node vil skulle oprette et system, hvor nedlagte forbud registreres, samt en måde hvorved det sikres, at kunderne informeres om nedlagte forbud.

DR gør opmærksom på, at den udvidede kompetence også bør reflektere brugersidens og public service-foretagendes interesser. DR angiver bl.a., at brugere, der har et løbende aftaleforhold til kollektive forvaltningsorganisationer som følge af deres løbende behov for at kunne klarere rettigheder til anvendelse af værker mv., bør være beskyttet mod, at forvaltningsorganisationerne under verserende tvister med brugerne om priser og vederlag søger at nedlægge forbud mod anvendelse af det af organisationen forvaltede repertoire for at gennemtvinge deres krav og der ikke opstår yderligere krav om erstatning i tilfælde, hvor der er foretaget passende a conto indbetalinger til forvaltningsorganisationen, mens tvisten verserer.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig, at der overordnet set er tilfredshed med de foreslåede ændringer, som følger af direktivet og EU-domstolens praksis. Kulturministeriet finder ingen anledning til at indføre mulighed for loft ift. vederlagsbetaling på aftalelicensområdet, men henviser i den forbindelse til Ophavsretslicensnævnet. Ophavsretslicensnævnet har bl.a. til opgave at vurdere, om der i forbindelse med en aftale med aftalelicensvirkning er urimelige vilkår, herunder ift. vederlagets størrelse. Det bemærkes, at Ophavsretslicensnævnets kompetence vedrører specifikke aftalelicensbestemmelser og ikke den generelle aftalelicens.

Kulturministeriet bemærker, at hensigten med den foreslåede ændring ift. repræsentation ved tvister er at sikre udenforstående rettighedshavere i tilfælde af tvister. Hertil bemærkes, at forbudsadgangen tilkommer udenforstående rettighedshavere.

Følgende fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til den foreslåede § 50, stk. 4: *”Bestemmelsen vil være en fordel for de udenforstående rettighedshavere, der omfattes af aftalelicenser. I praksis betyder præciseringen, at når en godkendt aftalelicensorganisation måtte føre retssager mod nogen, der har foretaget en udnyttelse uden aftale om betaling, skal erstatningsbeløb fordeles ligeligt også til de rettighedshavere, som organisationen repræsenterer i kraft af aftalelicensen, dvs. de rettighedshavere, der omfattes af § 50, stk. 3. Når forvaltningsorganisationer, der administrerer aftalelicens, får vederlag og erstatning efter ophavsretslovens § 83, gælder dette således også for dem, der omfattes i kraft af aftalelicensen. Forslaget indebærer ikke nogen ændring af, at tvister om vederlag og vilkår kan afgøres af Ophavsretslicensnævnet, ligesom forslaget ikke indvirker på tvister om, hvorvidt der er behov for rettighedsklarering. Erstatninger (i lighed med vederlag fra aftalelicenser) tilkommer ikke rettighedshavere i tilfælde, hvor brugeren har klareret rettighederne (tilladelse og vederlagsret) direkte med rettighedshaverne. En godkendt organisation kan i sådanne tilfælde ikke påtale krav på vegne af udenforstående rettighedshavere.”*

Princippet om passende og forholdsmæssig aflønning, § 53

IFPI Danmark, Producentforeningen, Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Erhverv og Musikforlæggerne i Danmark bemærker, at princippet i artikel 18 ikke medfører et behov for ændring af ophavsretsloven.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikernes/UBVA, Dansk Komponist Forening, Danske Populærautorer og Autor finder det rigtigt og hensigtsmæssigt, at retten til passende og forholdsmæssig betaling efter DSM-direktivets art. 18 gennemføres som en udtrykkelig lovbestemmelse og finder endvidere generelt, at redegørelsen i lovbemærkningerne for de nye begreber ”passende” og ”forholdsmæssig” er i overensstemmende med direktivet.

Akademikerne/UBVA, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK privat støtter, at art. 18 om passende og forholdsmæssigt vederlag skal slås fast som et princip i lovtæksten.

Dansk Teater er tilfredse med, at bemærkningerne angiver, at der fortsat er situationer, hvor brug af engangsvederlag vil være passende og bemærker, at § 53, stk. 2, ikke kan fraviges til skade for rettighedshaveren, men derimod kan fraviges til skade for brugeren, og brugeren bør nyde en tilsvarende beskyttelse mod urimelige vederlagskrav.

Dansk Journalistforbund bifalder, at kollektive aftaler i lovforslaget bliver angivet som det oplagte middel til at opnå rimelige aftaler, fornuftige regler for transparens og gode metoder til aftalejustering.

Netflix anfører, at kollektive forhandlinger er en sikker og rimelig måde at nå frem til vilkår på, når den retlige ramme tillader dette. Netflix tilskynder til, at det understreges, at kollektive forhandlinger kan anvendes i forbindelse med vederlagsbestemmelsen. Netflix foreslår følgende tilføjet til § 53, stk. 2: ”, hvilket også kan aftales i forbindelse med kollektive forhandlinger.” Dansk Industri (DI) foreslår, samme tilføjelse.

TV 2 støtter op om princippet om, at en ophavsmand skal modtage et rimeligt vederlag for den erhvervsmæssige udnyttelse af vedkommendes ophavsret.

DPCMO er enig i, at der er et beskyttelsesbehov for rettighedshaverne, som ofte vil have en svagere forhandlingsposition, og at et passende vederlag skal være på niveau med en relevant markedsnorm, som må afspejle en situation, hvor parterne styrkemæssigt er lige, brugerens indtjening ved brugen af det beskyttede indhold samt den faktiske og potentielle økonomiske værdi af rettighederne.

Dansk Industri og Dansk Erhverv bemærker, at det inden for visse sektorer er sædvanligt at betale et engangsvederlag, da det er ønskeligt for alle aftalens parter, og sektorspecifikke forhold bør afspejles tydeligere i lovforslaget.

IFPI Danmark anfører, at forslaget potentielt kan have massive konsekvenser for branchen og bemærker, at udgangspunktet på ophavsretsområdet altid har været aftalefrihed med mulighed for justering af urimelige aftaler, og bemærkningerne kan fortolkes som tvangskollektivisering.

Producentforeningen, Producent Rettigheder Danmark (PRD) og Dansk Erhverv finder det særdeles vigtigt også at anføre referencen til ”princippet om aftalefrihed”. De henviser i den forbindelse til artikel 18, stk. 2, samt de særlige hensyn i betragtning 73 om, at vederlaget: ”bør være passende og stå i et rimeligt forhold til den faktiske eller potentielle økonomiske værdi af de rettigheder, som er omfattet af licensen eller overførslen, under hensyntagen til ophavspersonens eller den udøvende kunstners bidrag til det samlede værk eller den samlede anden frembringelse, og alle andre omstændigheder i sagen, som f.eks. markedspraksis eller den faktiske udnyttelse af værket”.

Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark, noterer sig, at betragtning 73 klart og utvetydigt fastlægger: ”Et engangsbeløb kan også udgøre et rimeligt vederlag” og bemærker, at engangsbeløb kan aftales individuelt og/eller kollektivt. Det faktum, at engangsvederlag til tider aftales kollektivt er i øvrigt en stærk indikator for, at løvbemærkningerne ikke som ”udgangspunkt” bør dømme engangsvederlag ude. Producentforeningen bemærker desuden, at direktivet giver mulighed for at tage branchehensyn. Danske Forlag, Kreativitet & Kommunika-

tion (Kreakom), TV 2 og DR opfordrer ligeledes til, at betragtning 73 afspejles yderligere i bemærkningerne, herunder ift. sektorspecifikke forhold. Danske Forlag opfordrer ift. betingelser for vederlagsfri overdragelse, at direktivets betragtning 82 bliver afspejlet i forarbejderne, og at bemærkningerne ikke opstiller konkrete betingelser for vederlagsfri overdragelse, som beror på sektorspecifikke forhold.

DR foreslår med henvisning til direktivet, at ordlyden af den foreslåede § 53, stk. 2, udformes, således at "for udnyttelsen af værket" udgår.

IFPI, Musikforlæggerne i Danmark og Danske Forlag bemærker, at lovforslagets bemærkninger til § 53, stk. 2, er formuleret på en måde, der kan underminere den gængse markedspraksis ift. aflønning og engangsvederlag. IFPI bemærker eksempelvis, at studiemusikere, der ikke spiller en bærende rolle på en indspilning, fortsat bør kunne honoreres med fast aflønning samt løbende vederlag fra kollektive forvaltningsorganisationer. Danske Forlag bemærker, at engangsvederlag er udbredt på en række områder i forlagsbranchen. Det gælder f.eks. på områder for oversættelse, illustrationer, bidrag til digitale læremidler og oplæsere af lydbøger.

Danske Forlag og Dansk Erhverv bemærker, at der kan være velfungerende markedsnormer på markeder, hvor der ikke er kollektivt forhandlede aftaler og finder, at markeder med kollektive aftaler gentagne gange favoriseres i lovforslaget. Danske Forlag angiver, at det er vigtigt at notere, at direktivet foreskriver, at der ved implementeringen skal tages højde for særlige kendetegn ved de forskellige sektorer.

TV 2 opfordrer til, at det præciseres i lovbemærkningerne, at ansættelsesforhold ikke falder ind under § 53, stk. 2. TV 2 opfordrer videre til at præcisere, at stk. 4 alene finder anvendelse i de situationer, hvor aftaleparterne har valgt at aftale et vederlag for overdragelsen af ophavsrettighederne. Derudover bemærker TV 2, at det er uklart, hvad der menes med de "mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark", og hvilke kriterier der skal lægges til grund, når dette skal afgøres.

DR deler opfattelsen af, at et vederlag fastsat i en kollektiv aftale udgør et rimeligt vederlag, men at parternes ret til at forhandle priser og vilkår kan føre til, at også andre aftaleformer udgør et rimeligt vederlag, således at aftalefrihed mellem parterne sikres i forhold til konkret at aftale hvilken vederlagsmodel, som er mest hensigtsmæssig i det pågældende aftaleforhold.

Koda og Brancheklubben for Film og Mediekomponister finder det helt afgørende, at hovedreglen om, at "engangsbeløb ikke er egnede til at sikre et rimeligt vederlag på de områder, hvor der findes kollektiv rettighedsforvaltning" følges i relation til musikskaberne, idet engangsvederlag er i strid med både praksis og sædvane på området samt i øvrigt også i strid med Kodas medlemserklæring. Koda foreslår, at det præciseres, at vurderingen af forholdsmæssigheden også tager i betragtning, når der er indtægter og en værdiskabelse, som kun har en mere indirekte eller

overordnet årsagssammenhæng med rettighedsbrugen, Koda bemærker, at vurderingen af forholdsmæssigheden bør inddrage udnyttelse af rettighederne, når det sker for at promovere eller fremme salget af andre produkter.

HK privat bemærker, at mange tegnere, illustratører og andre billedskabere bliver presset til frikøbsaftaler og engangsvederlag. HK Privat og Danske Kunsthåndværkere & Designere støtter den røde tråd i implementeringen, hvorefter ingen skal kunne tvinges til dette.

AEPO-ARTIS bemærker, at det er deres opfattelse, at et princip i lovgivning om passende og forholdsmæssig aflønning ikke er tilstrækkelig til at gennemfører direktivets artikel 18, da der nødvendigvis skal foretages mere for at sikre passende og forholdsmæssig aflønning. AEPO-ARTIS anser en uoverdragelig vederlagsret som den mest oplagte løsning i den forbindelse.

Kreativitet & Kommunikation (Kreakom) bemærker, at kunstnere og musikere som hovedregel har den stærkeste forhandlingsposition og finder det afgørende, at bestemmelsen ikke forhindrer ophavsmanden i at give mulighed for at udnytte et værk gratis eller under den sædvanlige pris fx udnyttelse i en kampagne, fordi man ønsker at bidrage til det formål, kampagnen sætter lys på.

Koda, Brancheklubben for Film og Mediekomponister og Create Denmark er enige i, at et passende og forholdsmæssigt vederlag bedst opnås i aftaler mellem ligeværdige parter, men det forhold, at rettighedshaverne forhandler kollektivt, medfører ikke automatisk, at parterne er ligeværdige i forhandlinger. Create Denmark bemærker ligeledes, at graden af gennemsigtighed også kan spille en central rolle i selve forhandlingssituationen, mens Koda bemærker, at selv i tilfælde, hvor parterne måtte anses nogenlunde ligeværdige, kan de aftaleregulerede forhold ændre sig på en måde, der gør aftalen urimelig, fx hvor medkontrahenten har en særlig størrelse og styrke af både økonomisk, markedsmæssig og strategisk art, men som ikke indgår i de samme gensidige afhængighedsforhold til rettighedsorganisationerne som de danske virksomheder, og som ikke deler oplysninger om sin forretnings omfang og de udnyttelsesplaner, der er.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikernes/UBVA foreslår ligeledes præciseringer af lovbestemmelser om ”styrkemæssigt lige parter”. Dansk Journalistforbund finder det ligeledes vigtigt og rigtigt, at de kollektive aftaler, som skal være retningsgivende i forbindelse med disse lovbestemmelser, er indgået mellem ligeværdige og relevante parter. Samrådet bemærker, at der bør tages hensyn til de tilfælde, hvor der fx forhandles rettighedsaftaler med store, udenlandske streamingtjenester, der ofte opererer globalt og har enorm markedsmæssig indflydelse, og som ikke indgår i samme gensidige afhængighedsforhold som typiske danske virksomheder. Ubalancen i styrkeforholdet mellem aftaleparterne kan i disse tilfælde også blive forstærket, når den ene aftalepart besidder centrale økonomiske

og kommercielle oplysninger om den forretning eller det produkt, som værket er tiltænkt at indgå i, men som den anden aftalepart ikke besidder

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer, Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikerne/UBVA, Danske Tegneserierekabere og Illustratorerne i dansk forfatterforening foreslår, at det tilføjes i bemærkningerne, at et passende vederlag til én kunstner ikke må påføres eller fratrækkes betalingen til andre kunstnere, og at hovedreglen må være, at aftaler, der afskærer ophavsmænd og udøvende kunstnere fra at modtage vederlag via kollektivt forvaltede ordninger, vil have formodningen imod sig i forhold til, at betalingen er ”passende og forholdsmæssig”. Dansk Journalistforbund angiver det samme ift. vederlag via kollektivt forvaltede ordninger som angivet ovenfor.

Dansk Journalistforbund, Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA foreslår, at begrebet ”løn” i afsnit 4 på s. 51 udgår af eksemplificeringen, fordi løn i praksis netop bruges til frikøb af rettigheder, da løn ikke udgør løbende betaling for udnyttelse af rettigheder. Samrådet foreslår ligeledes, at begrebet ”royalty” erstattes af ”eller et andet vederlag baseret på potentiel eller faktisk brug over tid”, fordi dette bedre og bredere forklarer modsætningen til engangsbetalingen.

Samrådet for Ophavsret Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer, Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA ønsker yderligere eksemplificering om situationen, når aftalepartneren er en ”slutbruger” og angiver, at eksemplificeringen med ”ansættelseskontrakter” let kan skabe forvirring. Samrådet for Ophavsret foreslår, at ”f.eks. kan være tilfældet i visse ansættelseskontrakter” erstattes med ”og dermed ikke foretager en ophavsretlig relevant handling med værket”.

Samrådet for Ophavsret Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer, Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA foreslår en tilføjelse til forslaget ift. vurdering af, om vederlaget står i rimeligt forhold til den potentielle økonomiske værdi, da der er tilfælde, hvor der består et åbenbart misforhold mellem omfanget af værkets udnyttelse og de generede indtægter hidrørende derfra, fx hvor udnyttelsen indgår som led i public service, eller hvor hensigten med udnyttelsen er at skabe økonomisk værdi for erhververen på et område, der ikke har umiddelbar tilknytning til værksudnyttelsen.

Dansk Journalistforbund ønsker, at det gøres klart i lovbemærkningerne, at også en flerhed af kollektive aftaler indgået mellem en ligeværdig og relevant organisa-

tion – for ophavsmænd eller udøvende kunstnere – på den ene side og en virksomhed på den anden side efter omstændighederne kan være retningsgivende for et passende og forholdsmæssigt vederlag.

Dansk Journalistforbund angiver, at formålet med direktivet også er at beskytte de ophavsmænd og udøvende kunstnere, der indgår aftaler gennem deres egne virksomheder – de soloselvstændige - og ønsker yderligere henvisning til dette. Dansk Journalistforbund mener, at adgangen til at indbringe en aftale for Ophavsretslicensnævnet også bør omfatte aftaler, som er urimelige allerede på tidspunktet for aftalens indgåelse. Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA foreslår, under hensyntagen til, at der ikke er adgang til nævnet, at følgende tilføjes: ”Den endelige afgørelse af, hvad der konkret er et passende og forholdsmæssigt vederlag, henhører under domstolene.”

Danske Forlag opfordrer til, at det i bemærkningerne præciseres, at dansk rets almindelige forældelsesfrist på 3 år finder anvendelse, og at det præciseres, at forældelsen starter 3 år fra aftalens indgåelse.

Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) tilkendegiver, at det er vigtigt at bevare den nuværende retstilstand, hvor en arbejdsgiver kun får de dele af den ansattes ophavsret, som var nødvendige for arbejdsgiverens sædvanlige virksomhed på det tidspunkt, hvor den ansatte lavede værket – med mindre andet aftales.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig flere høringssvar, som angiver, at princippet i artikel 18 ikke giver anledning til ændring af ophavsretsloven. Modsat angiver en række andre høringssvar, at artikel 18 fordrer en selvstændig regel i ophavsretsloven.

Herudover noterer Kulturministeriet sig, at en række høringssvar, som vedrører muligheden for brug af engangsvederlag, at lovforslagets bemærkninger vil medføre ændringer til det eksisterende system.

Indledningsvist bemærker Kulturministeriet, at formålet med den foreslåede ændring er at yde beskyttelse til ophavsmænd og udøvende kunstnere dog således, at der ikke skabes ubalance i et velfungerende system. Kulturministeriet er enig i, at engangsvederlag sagtens kan udgøre et rimelig vederlag. Direktivets betragtning 73 angiver følgende: ”... *Et engangsbeløb kan også udgøre et rimeligt vederlag, men det bør ikke være reglen. Medlemsstaterne bør have friheden til at fastlægge de konkrete tilfælde, hvor der kan anvendes engangsbeløb, under hensyntagen til de særlige forhold i hver enkelt sektor...*”

Kulturministeriet har på baggrund af kommentarerne om usikkerhed i forhold til individuelle aftaler, den fortsatte aftalefrihed og mulighed for brug af engangsvederlag nuanceret de almindelige og specielle bemærkninger til den foreslåede § 55 (§ 53, stk. 2, i høringssversionen), således at forskelligheden i de forskellige sektorer

ift. aftaler og vederlagsmodeller bedre rummes i teksten. Herudover udgår teksten om de ”mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark” fra lovforslagets bemærkninger, da det forvirrede mere end det gavnedede og ikke afspejlede de forskellige forhold i de enkelte sektorer.

Kulturministeriet har præciseret lovbemærkninger ift. ”styrkemæssigt lige parter” samt domstolsafgørelse.

For så vidt angår soloselvstændige bemærker Kulturministeriet, at der i lovforslaget henvises til både Kommissionens retningslinjer og betragtning 72.

Tilbagekaldelsesret, § 54

Samrådet for Ophavsret Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikerne/UBVA og Dansk Journalistforbund er glad for, at det tidsmæssige krav for, hvornår erhververen bør have udnyttet rettighederne formuleres som ”rimelig tid”.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikerne/UBVA, Danske Tegneserierskabere og Illustratorerne i dansk forfatterforening finder det ikke hensigtsmæssigt, at bestemmelsen indskrænkes til alene at angå eksklusive aftaler. Det bør i hvert fald gøres klart i bemærkningerne, at tilbagekaldsretten også kan udnyttes i tilfælde, hvor aftaleerhververen kun har opnået en delvis eksklusiv ret til udnyttelse. Det kan være i tilfælde, hvor erhververen har opnået eksklusivitet til et bestemt geografiske område eller en bestemt udnyttelsesform.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer, Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikernes/UBVA og Dansk Journalistforbund finder forslaget om, at § 54, stk. 1, udelukkende kan fraviges i kollektive overenskomster rimeligt og stemmende med, at DSM-direktivets kapitel 3 skal virke som incitament til kollektiv aftaleindgåelse.

Musikforlæggerne i Danmark, Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) finder, at den nuværende markedspraksis fungerer og ser ikke noget behov for at foretage ændringer i den nugældende § 54.

IFPI Danmark opfordrer til, at forslaget til en ny § 54, stk. 2, udgår. IFPI Danmark har noteret sig, at Kulturministeriet lægger op til en ændring af § 54, og anfører, at når fristerne i § 54, stk. 1, gøres præceptive er det i strid med den måde, som det håndteres på i dag. IFPI foreslår som alternativ, at Ophavsretslicensnævnets kompetence i stedet udvides til at omfatte fristerne i § 54. IFPI angiver ift. forslaget til § 54, stk. 2, at der i det mindste gives mulighed for, at parterne kan aftale en varslingsfrist på op til 1 år, som det fx også er tilfældet med den lignende regel i § 66 a,

stk. 1. IFPI opfordrer derudover til, at artikel 22, stk. 4, som fastslår, at muligheden for tilbagekaldelse ikke gælder, hvis den manglende udnyttelse overvejende skyldes omstændigheder, som kunstneren med rimelighed kan forventes at afhjælpe, indskrives direkte i lovteksten.

Danske Forlag opfordrer til, at det i lighed med de gældende bemærkninger til § 54 præciseres, at bestemmelsen alene finder anvendelse, hvis der slet ikke sker udnyttelse af værket forstået som, at der ikke er sket nogen tilgængeliggørelse for almenheden. Danske Forlag opfordrer ligeledes til, at den eksisterende 3-årsfrist bevares. Danske Forlag opfordrer derudover til at udnytte muligheden for at fastsætte, at hvis et værk indeholder bidrag fra flere end en ophavsmand, så forudsætter tilbagekaldsretten, at ophavsmændene agerer i fællesskab. IFPI Danmark gør opmærksom på samme mulighed. TV 2 opfordrer ligeledes til dette som et alternativ til en specifik undtagelse i relation til den audiovisuelle sektor generelt.

TV 2 bemærker videre, at manglen på klare frister medfører en betydelig retsusikkerhed for den audiovisuelle sektor. Alternativt opfordrer TV 2 til at fastholde de gældende frister specifikt for den audiovisuelle sektor. DR har samme forslag som TV 2 i denne henseende (dog en specifik undtagelse i relation til public service), men foreslår yderligere, at hvis forslaget fastholdes, bør det fremgå af bemærkningerne, at kollektive aftaler, som afviger fra tilbagekaldelsesadgangen, indgås under et hensyn til et proportionalitetsprincip.

Dansk Forfatterforeningen foreslår § 54, stk. 2, udvidet med den tilføjelse, at ”bestemmelsen i stk. 1 kan ikke fraviges til ugunst for ophavsmanden, medmindre dette er forankret i en kollektiv forhandlet aftale.”

Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) påpeger, at begrebet ’i rimelig tid’ bør forstås som tagende hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende inden for de forskellige sektorer og forskellige typer af værker. Det kunne med fordel præciseres i bemærkninger til lovforslaget.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig kommentarerne om faste tidsfrister, herunder fastholdelse af de gældende frister i § 54, men finder ikke anledning til at foretage ændringer i den foreslåede bestemmelse, idet Kulturministeriet bemærker, som anført i de almindelige bemærkninger pkt. 2.9.5.3., at ”der er behov for, at tidsrammerne kan fortolkes dynamisk og dermed følge den hurtige udvikling inden for ophavsretten og digitaliseringen, således at der kan foretages konkrete rimelighedsvurderinger med en konkret afvejning af de specifikke hensyn, der gør sig gældende i den pågældende sektor.”

Af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 54, stk. 1, fremgår følgende: ”*Det bemærkes, at den foreslåede ændring til § 54, stk. 1, ikke finder anvendelse, hvis den*

manglende udnyttelse overvejende skyldes omstændigheder, som ophavsmanden eller den udøvende kunstner med rimelighed kan forventes at afhjælpe, jf. direktivets artikel 22, stk. 4.”

Kulturministeriet bemærker endvidere, at direktivets artikel 22, stk. 1, har følgende ordlyd: ”Medlemsstaterne sikrer, at når en ophavsmand eller en udøvende kunstner har udstedt licens ...på et eksklusivt grundlag, kan ophavsmanden eller den udøvende kunstner helt eller delvist tilbagekalde licensen....”. Af denne grund er bestemmelsen afgrænset til eksklusive overdragelser.

Endelig bemærker Kulturministeriet, at direktivet ikke tager særskilt stilling til, om tilbagekaldsretten også kan udnyttes i tilfælde, hvor aftaleerhververen kun har opnået en delvis eksklusiv ret til udnyttelse. Noget kan dog tyde på, at dette er en korrekt antagelse, da det fx er muligt for en ophavsmand eller udøvende kunstner delvist at trække sine rettigheder tilbage og under hensyntagen til direktivbestemmelsens formål. Kulturministeriet præciserer dette i lovforslagets bemærkninger.

Gennemsigtighedsforpligtelse, § 55

Netflix understøtter en omhyggelig implementering af gennemsigtigheds- og bestsellerbestemmelserne og i særdeleshed, at forpligtelserne kan opfyldes gennem kollektive overenskomster.

Netflix og TV 2 bemærker, at det er vigtigt, at betydningen af fortrolighed anerkendes, og at det tillades, at oplysningerne leveres direkte af den pågældende underlicenstagere, når det påkræves.

IFPI Danmark angiver, at det kan præciseres, at oplysninger, som modtages af kunstnerne, skal hemmeligholdes, jf. betragtning 76, eller i det mindste, at dette kan pålægges kunstnerne af den part, som videregiver oplysningerne. Oplysninger kan være forretningshemmeligheder, og det er afgørende, at disse oplysninger ikke bliver delt udover, hvad der er strengt nødvendigt. DR opfordrer ligeledes til yderligere angivelse ift. fortrolighed.

DPCMO finder det er afgørende, at rettighedshaverne har adgang til data om brugen af deres indhold hos brugerne. Adgangen til data eksisterer ikke, når en bruger, som fx Meta, ikke anerkender at skulle indgå en aftale med fx DPCMO og dermed ikke får status af en ”aftalemæssig bruger” omfattet af ophavsretslovens regler om deling af bl.a. data.

Dansk Industri (DI) finder det positivt, at forslaget samtidig indeholder en undtagelse til udgangspunktet, hvis den administrative byrde er uforholdsmæssig stor, eller hvis bidraget fra ophavsmanden ikke har væsentlig betydning for værket som helhed. DI understreger også vigtigheden af, at § 55 b undtager hele § 55 i de tilfælde, hvor ophavsmanden og kollektive forvaltningsorganisationer eller uafhængige forvaltningsenheder har indgået aftale. Det skaber en vis fleksibilitet for virksomhederne.

Copydan AV-foreningerne, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund, Samrådet for Ophavsret, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Dansk Skuespillerforbund, Danske Scenografer og Foreningen af Danske Sceneinstruktører støtter, at der i udkastet til § 55 i lovteksten er tilføjet ordet ”udnyttelsesomfang”, og at det i lovbemærkningerne præciseres, at det, der skal gives data om, indbefatter ”omfanget og karakteren af udnyttelsen, brugsdata, herunder eksempelvis antal visninger, streams eller transaktioner”. Copydan AV-foreningerne savner en nærmere angivelse af, at dette omfatter streamingtjenester, og at film- og tv-producenter også i eget navn kan kræve disse oplysninger fra tjenerne. Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) bemærker det samme. Foreningen af Danske Sceneinstruktører tilkendegiver, at der er behov for at sikre en klar lovhjemlet pligt for streamingtjenester til at afgive data til rettighedshaverne. Create Denmark angiver, at spørgsmålet om gennemsigtighed er helt centralt for den danske film- og tv-branche.

IFPI Danmark finder, at ministeriet har valgt en balanceret tilgang og kan overordnet set støtte forslaget. IFPI bemærker, at det kan overvejes om ophavsretslovens § 57 har et selvstændigt formål, eller om den kan slettes.

TV 2 finder det beklageligt, at ”udnyttelsesomfanget” tilføjes opstillingen, som bør udgå, eller som minimum bør det præciseres i de specielle bemærkninger til den foreslåede § 55, stk. 1, at ”udnyttelsesomfang” alene kan kræves udleveret, når dette har relevans for ophavsmandens indtægter, samt at ophavsmanden under alle omstændigheder alene er berettiget til at modtage oplysninger om de indtægter, der vedrører vedkommendes ret til vederlag. TV 2 opfordrer til, at det præcisere, at alene rettighedshavere med krav på et løbende vederlag (f.eks. i form af royalties) er omfattet af den årlige oplysningsforpligtelse, mens modtagere af engangsvederlag kan få oplysninger på anmodning og savner præcisering af begrebet ”alle genererede indtægter”. Derudover opfordrer TV 2 til, at der ikke skal kunne opstå ”dobbelt rapporteringsforpligtelse”, når en rettighedserhverver allerede rapporterer til en kollektiv forvaltningsorganisation så må ophavsmanden søge oplysninger hos organisationen. Videre er TV 2 af den opfattelse, at ansatte ophavsmænd bør undtages fra anvendelsesområdet af § 53. Som konsekvens heraf burde gennemsigtighedsforpligtelsen i § 55 heller ikke finde anvendelse på disse ophavsmænd. TV 2 opfordrer til at tydeliggøre dette forhold i lovbemærkningerne. TV 2 opfordrer til, at reglerne om transparens udvides således, at det ikke alene påhviler brugere af ophavsrettigheder at give ophavsmændene indsigt i udnyttelsen af værkerne, men at rettighedshaverne også giver brugerne den fornødne indsigt i de vederlag, der oppebæres, således at vurderingen af, om vederlagene er rimelige, kan foretages på et tilstrækkelig oplyst grundlag.

DR henstiller til, at fastsætte en proportional, sektorspecifik regulering i de tilfælde, hvor den administrative byrde af gennemsigtighedsforpligtelsen ville blive uforholdsmæssig stor set i forhold til indtægterne fra udnyttelsen af værket eller fremførelsen og dermed begrænse forpligtelsen til hvad, der med rimelighed kan

forventes. Som et minimum bør det fremgå af bemærkningerne, at rapporteringsforpligtelse/gennemsigtighedskrav kan aftales på organisationsplan mellem repræsentanter for rettighedshavere og brugere under hensyn til et proportionalitetsprincip. En sådan præcisering i bemærkningerne vil tilsikre en afbalancering af de forskellige hensyn. DR foreslår, at ordene ”mindst” og ”udnyttelsesomfang” udgår, ligesom ”i lyset af indtægterne fra udnyttelsen af værket” indsættes efter ”... administrative byrde vil blive uforholdsmæssigt stor”. DR bemærker ligeledes, at det også bør fremgå af ordlyden, at omfanget af forpligtelserne efter bestemmelsen skal være ”forholdsmæssige” samt, at § 55 begrænses således, at pligten kun gælder, 1) når erhververen har haft indtægter fra udnyttelsen af værket, eller 2) ophavsmandens vederlag afhænger af, i hvilket omfang værket udnyttes.

Dansk Teater udtrykker bekymring over, at den udvidede oplysningspligt i forhold til rettighedshaverne kan medføre en stor administrativ byrde for teatrene. Dansk Teater bifalder ministeriets vurdering af, at oplysningspligten er begrænset (skal være proportional), og at oplysningspligten kun gælder over for rettighedshavere, hvis beskyttede værker i væsentligt omfang medvirker i værkets/forestillingernes helhed.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikerne/UBVA og Dansk Journalistforbund er generelt godt tilfredse med Kulturministeriets direktivnære gennemførelse af gennemsigtighedsforpligtelsen og tilretningen af den gældende § 57. Samrådet for Ophavsret bifalder ministeriets helt essentielle inddragelse af ”udnyttelsesomfang” i opregningen af de oplysninger, erhververne af rettigheder skal give oplysninger om. Samrådet for Ophavsret og Koda kunne ønske sig en mere udførlig beskrivelse i lovbemærkningerne af de indtægter, der skal oplyses om.

Koda og Brancheklubben for Film og Mediekomponister noterer sig, at den berettigede efter § 55 ikke alene er ophavspersonen men også dennes repræsentant, og at det i forslaget er fremhævet, at dette eksempelvis også omfatter et kollektivt forvaltningsselskab. Koda er enig i, at isoleret set kan regler om gennemsigtighed, som findes i kollektive aftaler, være gunstige, så længe de lever op til § 55, stk. 1-4, som derved får karakter af en minimumsbeskyttelse.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikerne/UBVA Danske Scenografer, Danske Tegneserieskabere og Illustratorerne i dansk forfatterforening, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Danske Kunsthåndværkere & Designere, Dansk Komponist Forening, Danske Populærautorer, Autor og HK Privat finder, at sanktionen for ikke at respektere lovkravene, der ikke kan fraviges ved aftale, er, at erhververen m.fl. anses at have væsentligt misligholdt kontrakten med det resultat, at ophavsmanden kan ophæve kontrakten. Dette svarer til, hvad der allerede gælder efter lovens § 57 om diverse former for oplysningspligt.

Musikforlæggerne i Danmark, Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) finder, at lovforslaget er udtryk for en balanceret tilgang.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer, Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA noterer sig, at der i lovbemærkningerne er henvist til Kommissionens retningslinjer af den 30. september 2022 for anvendelsen af Unionens konkurrencelovgivning på kollektive aftaler vedrørende arbejdsvilkår for selvstændige uden ansatte (2022/C 374/02 betragtning 72 i DSM-direktivet), hvor det fremgår, at ophavsmænd og udøvende kunstnere, der indgår aftaler gennem deres egne virksomheder, også er omfattet af beskyttelsen i direktivet. Samrådet ønsker, at dette tydeliggøres i bemærkningerne samt yderligere henvisninger, hvor relevant, således at man ikke konkurrenceretsligt kan udgrænse soloselvstændige.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig, at flere høringssvar indeholder ønsker om sektorspecifik regulering eller yderligere begrænsninger i gennemsigtighedsforpligtelsen.

Kulturministeriet bemærker, at følgende fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.9.2.3 ”DSM-direktivets art. 19 indeholder flere valgmuligheder, som er overladt til medlemsstaterne. Disse er:

- *At der tages hensyn til, at den administrative byrde skal være proportional,*
- *At bidraget fra ophavsmanden som udgangspunkt skal have været væsentlig, og*
- *At oplysningerne som udgangspunkt skal kræves fra den direkte aftalepart.*
- *At overenskomster kan fastsætte specifikke branchekriterier.”*

I samme pkt. angives følgende: ”På ovenstående baggrund foreslås det, at art. 19 gennemføres direktivnært, hvor der lægges vægt på bestemmelsens formål, som er at yde beskyttelse til ophavsmænd og udøvende kunstnere, som ofte står svagere i en forhandlingsposition. Oplysningskravet ”udnyttelsesomfang” tilføjes til opstillingen af informationer til ophavsmænd og udøvende kunstnere. Der tages hensyn til, at den administrative byrde skal være proportional, bidraget fra ophavsmanden skal som udgangspunkt have været væsentlig, og oplysningerne skal som udgangspunkt kræves fra den direkte aftalepart. Overenskomster kan fastsætte specifikke branchekriterier.”

Kulturministeriet bemærker, at ovenstående valgmuligheder for medlemsstaterne umiddelbart udgør en udtømmende opstilling af muligheden for begrænsning af informationsforpligtelsen.

Kulturministeriet har i bemærkningerne tydeliggjort, at ”udnyttelsesomfang” også forudsætter relevans for sagen, jf. betragtning 75, samt tilføjet en bemærkning om hensyn til de særlige karakteristika, der er knyttet til hver enkelt sektor. Herudover har Kulturministeriet tilføjet en bemærkning om mulighed for hemmeligholdelse af oplysninger. Kulturministeriet har ændret i bestemmelsen, således at

”mindst” erstattes med ”navnlig”. I den forbindelse bemærkes det, at navnlig indikerer de vigtigste oplysninger og ikke en udtømmende opstilling. Det er Kulturministeriets vurdering, at tilføjelsen ”udnyttelsesomfang” således kan rummes inden for direktivbestemmelsen.

Kulturministeriet noterer sig bemærkningerne om konsekvenserne ved ikke at respektere de fastsatte lovkrav i gennemsigtighedsforpligtelsen. Dette er ikke selvstændigt fastsat i direktivet. Kulturministeriet er dog enig i, at konsekvensen må være de samme som efter den gældende § 57. På samme måde vil uregelmæssigheder i afregningerne i overensstemmelse med almindelige erstatningsregler kunne indgå i ophavsmandens krav mod erhververen.

Kulturministeriet noterer sig, at der er ytret ønske om, at bestemmelsen afgrænses til tilfælde, hvor erhververen har haft indtægter fra værket og gøres afhængigt af udnyttelsen, hvortil Kulturministeriet bemærker, at følgende fremgår af de almindelige bemærkninger pkt. 2.9.2.3: *"Det har imidlertid ikke været direktivets hensigt, at alle former for aftaler skal omfattes om bestemmelserne i direktivets kapitel III. Som angivet ovenfor er formålet med bestemmelserne at yde beskyttelse til ophavsmand og udøvende kunstnere i økonomisk henseende. En mulig afgrænsning ift. gennemsigtighedsforpligtelsen er således, at afgrænse dette til udnyttelser, der har givet anledning til indtægter.*

Den foreslåede § 55, stk. 1, afgrænses til værker, som udnyttes. På samme måde som det i betragtning 74 angives, at informationsbehovet ikke opstår, hvor udnyttelsen er ophørt, eller hvor ophavsmanden eller den udøvende kunstner har givet en licens til almenheden vederlagsfrit.

Kulturministeriet har ikke fundet anledning til at foretage yderligere ændringer i den foreslåede bestemmelse om gennemsigtighed.

Aftalejusteringsordning, § 55 a

Musikforlæggerne i Danmark bemærker, at dansk lovgivning allerede er i overensstemmelse med direktivets artikel 20, som derfor ikke medfører et behov for ændring af ophavsretsloven, da aftalelovens § 36 allerede regulerer området.

Kreativitet og Kommunikation bemærker, at bestemmelsen kan medføre usikkerhed ift. indgåede aftaler.

Danske Forlag angiver, at der har været en uretmæssig sammenblanding af art. 18 og art. 20. Det bør således i stedet fremgå, at regulering kun kan finde sted, hvis vederlaget er uforholdsmæssigt lavt.

Danske Forlag, Dansk Erhverv, Dansk Industri og TV 2 bemærker, at det bør fremgå af bemærkningerne, at der kræves et tydeligt misforhold mellem det aftalte vederlag og den økonomiske værdi, som rettigheden har vist sig at have efter overdragelsen. Det bør ligeledes præciseres i bemærkningerne, at kun faktorer, som ikke var kendt ved aftaleindgåelsen, kan ligge til grund for senere justering. DR

bemærker ligeledes at ordet ”klart” bør tilføjes i bestemmelsen for at markere misforholdet, således at ikke enhver afvigelse udløser ret til aftalejustering.

Dansk Industri finder det positivt, at bestemmelsen, § 55 a kun finder anvendelse, hvis der ikke findes nogen kollektivt forhandlet aftale, som har fastsat en aftalejusteringsordning.

Netflix understøtter en omhyggelig implementering af gennemsigtigheds- og bestsellerbestemmelserne og i særdeleshed, at forpligtelserne kan opfyldes gennem kollektive overenskomster. Netflix opfordrer til, at bestemmelsen ikke gælder audiovisuelle værker og underliggende værker.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA finder, at lovbestemmelsen burde formuleres således, at bestemmelsens hovedindhold fremgår først, og undtagelsen om kollektivt forhandlet aftalejustering følger bagefter og finder det vigtigt, at kunstnere, der har fået et vederlag, som slet og ret ikke er ”passende”, kan få deres aftaler justeret. Det kunne også være tydeligere efter lovbemærkningerne, at et meget stort udnyttelsesomfang - måske uden store ekstra indtægter - kan gøre aftalejustering rimelig og relevant. Der foreslås tydeliggjort, at også vederlagsaftaler med variabel betaling kan aftalejusteres, hvis de medfører uforholdsmæssigt lavt vederlag.

Samrådet for Ophavsret Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF), Akademikerne/UBVA, Danske Tegneserieskabere og Illustratorerne i dansk forfatterforening finder, at udtrykket ”som udgangspunkt” skal tages ud af lovbemærkningerne afsnit 4, side 61. Bestemmelsen skal være ubetinget præceptiv efter direktivets art. 23 (1).

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA bemærker, at ordningen ikke må medføre fratræk i betalingen i andre kunstneres vederlag, og at definitionen af indtægter skal forstås bredt og kan inkludere både direkte og indirekte indtægter, fx når udnyttelsen sker via en promoveringsplatform eller indgår i et sekundært produkt, hvis formål er at øge indtjeningen for et primært produkt.

IFPI Danmark, Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark finder, at artikel 20 med fordel kunne være implementeret ved at konstatere, at aftalelovens § 36 allerede gav samme muligheder som artikel 20.

Dansk Teater noterer sig, at det ikke er muligt for brugere/rettigheds erhververe at få efterjusteret et aftalt urimeligt vederlag til ophavsmand/udøvende kunstner.

Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark bemærker, at det fremgår af Rådets Direktiv 2019/790/EU artikel 20, stk. 2, at forpligtelsen ikke finder anvendelse på kollektive forvaltningsorganisationer og på uafhængige forvaltningsenheder, jf. artikel 3, litra a) og b) i direktiv 2014/26/EU. Producentforeningen forstår reglen som en kodificering af det eksisterende princip om, at en aftalepartner i helt særlige tilfælde - dvs. når det oprindeligt aftalte vederlag er "uforholdsmæssigt lavt" sammenlignet med alle de efterfølgende relevante indtægter - kan søge en supplerende betaling fra sin aftalepartner. § 55 a bør dog ikke ændre på, at det klare udgangspunkt er, at aftaler er bindende, og der gælder aftalefrihed mellem parterne.

TV 2 angiver, at visse ophavsmænd modtager et sammensat vederlag fra rettighedserhververen, der ikke alene udbetales på baggrund af den individuelle aftale, men også fra andre kanaler som f.eks. kollektive forvaltningsorganisationer, og derfor bør en ophavsmand ved anmodning om genforhandling af det oprindelige aftalte vederlag oplyse om alle vederlag, som vedkommende efterfølgende har modtaget. TV 2 opfordrer derfor til at lade det fremgå af lovbemærkningerne, at alle realiserede indtægter også omfatter vederlag fra kollektive forvaltningsorganisationer. Endelig bemærker TV 2, at ligesom med § 53, stk. 2, og § 55, er det TV 2s opfattelse, at § 55 a ikke finder anvendelse på ansatte ophavsmænd.

DR bemærker, at enkelte vederlagspraksisser ikke bør tale mere for aftalejustering end andre.

IFPI Danmark bemærker, at de økonomiske strukturer, som gælder i musikbranchen, hvor overskuddet ved succesfulde udgivelser er med til at dække tabet ved usuccesfulde indspilninger, bør inddrages i vurderingen, jf. henvisningen til at der skal ses på de "specifikke omstændigheder i hvert tilfælde" og på "vederlagspraksisser i de forskellige indholdssektorer", jf. betragtning 78. IFPI Danmark bemærker ligeledes, at når parterne har genforhandlet eller forlænget en ældre aftale, bør det tale imod, at der kan kræves justering af aftalen i medfør af forslaget til § 55 a.

Koda og Brancheklubben for Film og Mediekomponister anfører, at henvisningen til § 53, stk. 2, bør udgå, idet der netop er tale om, at der *ikke* er aftalt et passende og forholdsmæssigt vederlag. IFPI bemærker ligeledes, at denne henvisning bør udgå.

Dansk Journalistforbund bakker op om aftalejusteringsordningen og den tiltænkte incitamentsstruktur for kollektive aftaler. DJ mener dog, at aftalejusteringsordningen bør omfatte justeringer af aftaler, som er urimelige allerede på tidspunktet for aftalens indgåelsen.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet er enig i, at der har været begrebssammenblanding med bestemmelsen, som gennemfører artikel 20, og ændrer på den baggrund "passende og rimeligt" til "uforholdsmæssigt lavt sammenlignet med alle de efterfølgende relevante indtægter." Herudover er Kulturministeriet enig i, at henvisningen til § 53,

stk. 2, bør udgå og har på den baggrund justeret i lovforslaget. Udtrykket ”som udgangspunkt” udgår af lovbemærkningerne i pkt. 2.9.3.3, da bestemmelsen er ubetinget præceptiv.

Kulturministeriet bemærker, at der i lovforslaget bl.a. henvises til særlige karakteristika og vederlagspraksisser i de forskellige indholdssektorer, jf. betragtning 78. Følgende fremgår af lovforslagets pkt. 2.9.3.3.:

”Det fremgår således, af betragtning 78, at der skal være et misforhold af en vis væsentlighed mellem den aftalte og den senere realiserede værdi. De indtægter, som skal indgå i vurderingen, omfatter alle de indtægter, der er relevante for sagen, herunder eventuelle indtægter fra salg af merchandise. Det er Kulturministeriets vurdering, at bedømmelsen udgøres af en sammenligning mellem de realiserede indtægter som følge af udnyttelse af værket og det vederlag, som ophavsmanden har fået i henhold til aftalen. Bedømmelsen kan således også vedrøre forhold, der er indtruffet efter aftaleindgåelsen.

I denne vurdering indgår de specifikke omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, herunder bidraget fra ophavsmanden eller den udøvende kunstner samt de særlige karakteristika og vederlagspraksisser i de forskellige indholdssektorer samt spørgsmålet om, hvorvidt aftalen er baseret på en kollektiv overenskomst, jf. betragtning 78.”

Alternativ tvistbilæggelsesprocedure, § 55 b

Koda og Brancheklubben for Film og Mediekomponister noterer sig, at det fremgår af forslaget, at i tvister, som udspringer af kollektivt forhandlede aftaler, vil aftalparterne i den kollektivt forhandlede aftale have ret til at indtræde i sagen, således at repræsentanter har adgang til nævnet.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA finder, at den foreslåede ordning med at gøre Ophavsretslicensnævnet til tvistbilæggelsesorgan, jf. direktivets art. 21, er helt indlysende og rigtig.

Dansk Teater mener, at det kan være fordelagtigt, at ophavsretlige tvister vedrørende betaling behandles af f.eks. Ophavsretslicensnævnet.

Danske Tegneserieskabere, Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK Privat støtter forslaget, hvorefter tvister med udgivere m.fl. om rimelige kontrakter skal kunne forelægges Ophavsretslicensnævnet. Denne nævnsadgang bør udvides til også at omfatte krav på passende og forholdsmæssigt vederlag, jf. forslaget til § 53, stk. 2, for at gøre det muligt med relativt hurtige og billige afgørelser på tvister også på dette område.

IFPI Danmark finder, at det kan præciseres, at organisationer, som repræsenterer producenter mv., også kan indtræde i sager for Ophavsretslicensnævnet (som biintervenienter). IFPI finder også, at det kan overvejes, om de processuelle regler for Ophavsretslicensnævnet skal revideres i lyset af nye typer af tvister, som nævnet har fået kompetence til at løse i løbet af de seneste år.

TV 2 bifalder, at Ophavsretslicensnævnet får tildelt kompetence i forhold til tvister vedrørende § 55 (gennemsigtighedsforpligtelsen) samt § 55 a (aftalejusteringsordningen). Tvistløsningsmuligheden i § 55 b bør dog ikke kunne anvendes til generelt at genforhandle vilkår for en gruppe af rettighedshavere, men er alene en mulighed for at få en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder.

TV 2 opfordrer derfor til, at det præciseres i lovforslagets specielle bemærkninger, at muligheden for at indlede procedurer på anmodning fra en eller flere ophavs-mænd ikke betyder, at Ophavsretslicensnævnets kendelser får virkning ex partes.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig, at den foreslåede ordning, hvor Ophavsretslicensnævnet har kompetence ift. tvister vedrørende gennemsigtighedsforpligtelsen efter § 55 og aftalejusteringsordningen i § 55 a, nyder bred opbakning.

Kulturministeriet bemærker, at nævnsadgang vedrørende bestemmelsen om passende og forholdsmæssigt vederlag ikke følger af direktivet og bemærkningerne om dette har ikke givet anledning til ændringer.

Beskyttelsespræceptivitet, § 55 c

Koda og Brancheklubben for Film og Mediekomponister er enig i, at det ikke giver mening præceptivt at indføre redskaber til at sikre en passende og forholdsmæssig betaling (indsigt i indtægter, aftalejustering ved uforholdsmæssig lav betaling og adgang til alternativ tvistbilæggelse) og så blot gøre formålet med det hele (at der er ret til passende og forholdsmæssig betaling) deklatorisk. HK Privat bemærker, at det er vigtigt, at bestemmelsen om passende og forholdsmæssig betaling ikke skal kunne fraviges ved aftale, sådan som det også foreslås.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterfor-ening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA er enig i, at § 53, stk. 2, gøres præceptiv, da bestemmelsen i modsat fald vil blive fraveget systematisk i fremtidig kontraktpraksis og formålet derved forspildes. Efter Samrådet for Ophavsrets opfattelse skal aftalebestemmelser, der søger at omgå §§ 55, 55 a og 55 b, fx ved at aftale anvendelse af fremmed ret, tilsidesættes. Samrådet for Ophavsret foreslår, at ministeriet tilføjer, at hemmeligholdelsesklausuler og lignende heller ikke må kunne stå i vejen for gennemførelse af gennemsigtighedsadgangen.

Danske Forlag angiver, at art. 18 om passende og forholdsmæssig aflønning ikke er gjort beskyttelsespræceptiv i direktivet, og det er udtryk for overimplementering at gøre bestemmelsen beskyttelsespræceptiv.

IFPI Danmark bemærker, at præceptiviteten i § 53, stk. 4, som ikke gælder for Edb-programmer, medfører den sproglige absurditet, at det fremstår som muligt at aftale med ophavs-mænd til Edb-programmer, at de ikke skal have et passende og forholdsmæssigt vederlag.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet bemærker, at lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.9.1.3. angiver, at ”direktivets artikel 23, stk. 1, angiver, at alle aftalebestemmelser, der forhindrer overholdelse af bestemmelserne i artikel 19, 20 og 21, ikke kan håndhæves over for ophavsmænd og udøvende kunstnere. Bestemmelsen henviser imidlertid ikke til princippet om passende og forholdsmæssig aflønning i artikel 18, som foreslås gennemført i § 53, stk. 2. Dette finder Kulturministeriet ikke hensigtsmæssigt. I den foreslåede § 53, stk. 2, foreslås det derfor, at bestemmelsen gøres beskyttelsespræceptiv ift. ophavsmanden under hensyntagen til, at en fravigelse af bestemmelsen vil gå imod formålet med bestemmelsen, nemlig at sikre ophavsmænd og udøvende kunstnere passende og forholdsmæssige vederlag”.

Kulturministeriet finder ikke anledning til at foretage ændringer vedrørende beskyttelsespræceptivitet.

Forhandlingsordning, § 58 b

Producentforeningen angiver med hensyn til forhandlingsordningen foreslået i § 58 b, at deltagelsen i ordningen og den efterfølgende indgåelse af aftaler er frivillig og ikke berører parternes aftalefrihed. Disse principper synes tilgodeset i lovforslagets § 58 b og tilhørende bemærkninger.

TV 2 støtter op om forslaget om udpegelse af mæglingsordning i forbindelse med video on-demand-tjenesters forhandlinger med rettighedshavere. TV 2 er imidlertid uforstående over for placeringen i lovforslaget af den foreslåede § 58 b under overskriften: ”Bestemmelser om uoverdrageligt vederlagskrav ved udlejning af billed- og lydoptagelser”. TV 2 mener, at bestemmelsen bør implementeres under sin egen overskrift. TV 2 bemærker med henvisning til præambel 51 og 52 samt artikel 13, at det er tydeligt, at artikel 13 skal sikre, at video on-demand-tjenester kan anmode om mæglingsbistand, hvis video on-demand-tjenesten ikke lykkes med at indgå aftaler med rettighedshaverne, der oftest optræder i monopolitiske og ikke-transparente konstellationer. Det er ikke rettighedshaverne, der skal kunne anmode om bistanden, således som Kulturministeriet har foreslået.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet noterer sig, at der er tilfredshed med den foreslåede mæglingsordning og bemærker, at det fremgår af lovforslaget, at den foreslåede § 58 b tilføjes under den selvstændige overskrift ”Forhandlingsordning”. Herudover bemærker Kulturministeriet, at formålet med ordningen er, at den kan komme begge parter til gode; dvs. både video-on-tjenesten og producenten. Kulturministeriet finder ikke anledning til at foretage ændringer i den foreslåede § 58 b.

Fotografiske billeder af et billedkunstværk, hvor beskyttelsestiden er udløbet, § 70

Dansk Journalistforbund tilslutter sig implementeringen og lovbemærkningerne om, hvornår et fotografi er et værk. En uddannet, professionel fotograf vil i alle tilfælde træffe kreative valg omkring lys sætning, kameravinkel, motivvalg mv., når

denne fotograferer et billedkunstværk. Den foreslåede bestemmelse vil således ikke få nævneværdig betydning for DJ's medlemmer.

Statens Museum for Kunst foreslår, at beskyttelsen i § 70 ikke gælder, hvis hovedmotivet for det fotografiske billede udgør et kunstværk eller en anden kulturel genstand, hvor beskyttelsestiden er udløbet. Selv hvis det fotografiske billede er professionelt udført med valg af lyssætning, vinkling af motivet, efterbearbejdning m.m., har det ikke krav på selvstændig beskyttelse, såfremt det er gjort med henblik på at skabe en troværdig gengivelse af et kunstværk, hvor beskyttelsestiden er udløbet.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet bemærker, at fotografier, som opnår værksbeskyttelse efter ophavsretslovens § 1, ikke er omfattet af forslaget til § 70, stk. 4. Dette er en konsekvens af, at det forhold, at man har ophavsret til et nyt og selvstændigt værk betyder, at man opnår beskyttelse efter § 1, og at forslaget til § 70, stk. 4, alene gælder for fotografier, der omfattes af § 70, stk. 1. Det fremgår af direktivets artikel 14, at særreglen ikke gælder, når det producerede er originalt i den forstand, at det er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse. Et resultat af ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse opnår beskyttelse efter § 1. På denne baggrund finder særreglen i artikel 14 kun anvendelse for fotografiske billeder og ikke fotografiske værker. Kulturministeriet finder ikke anledning til at foretage ændringer i den foreslåede § 70, stk. 4.

Anvendelsestidspunkt, § 91

Akademikerne/UBVA, Danske Tegneserieskabere og Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere, TV 2 og HK Privat finder det mest korrekt, at henvisningen til § 54 ikke udgår af § 91, stk. 1. Det vil betyde, at det fortsat er sådan, at spørgsmål om udnyttelsespligt og tilbagefaldsret skal vurderes efter de regler, der gjaldt og gælder på aftaleindgåelsestidspunktet.

Copydan AV-foreningerne, Danske Scenografer, Dansk Journalistforbund, Dansk Musiker Forbund, Danske Dramatikere Producent Rettigheder Danmark (PRD), Dansk Skuespillerforbund og Samrådet for Ophavsret finder, at en overgangsbestemmelse som forslået i § 91, stk. 7, for så vidt angår den tidsmæssige anvendelse af transparensforpligtelsen, når det gælder audiovisuelle streamingtjenester, vil udgøre et fornuftigt kompromis mellem de modsatrettede interesser.

Foreningen af Danske Sceneinstruktører tilkendegiver, at den tidsmæssige anvendelse af § 55 udgør et fornuftigt kompromis mellem de modsatrettede interesser.

Dansk Journalistforbund (DJ) tilslutter sig den foreslåede implementering af overgangsbestemmelserne i lovforslaget. DJ bakker op om, at adgangen til aftalejustering også bør være gældende for ældre aftaler, men mener at 10 års-grænsen er for kort.

DR bemærker, at der bør være en overgangsbestemmelse for § 53, stk. 2, som ikke skal have virkning for aftaler indgået før lovens ikrafttræden. DR foreslår herudover, at de almindelige bemærkninger, afsnit 2.10.3., justeres i overensstemmelse med artikel 26, stk. 2, som angiver, at ”*dette direktiv berører ikke handlinger foretaget og rettigheder erhvervet inden den 7. juni 2021.*” og som minimum en overgangsregel efter den svenske model.

Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) angiver, at aftaler, der er indgået før 1. juli 2023 generelt må anses for at være rimelige og afbalance-rede. Uanset hvordan disse aftaler vurderes, er de indgået under bedømmelse af markedsforholdene på det tidspunkt, aftalerne blev indgået. Med den foreslåede ikrafttrædelsesregel i § 55 åbnes der uheldigvis for unødige processer herom, hvor producenterne pålægges en urimelig og uforholdsmæssig stor byrde. Hertil kommer, at diverse rapporteringssystemer er udviklet ud fra forholdene på aftaletids-punktet, hvorfor det i en række tilfælde ikke vil være praktisk muligt at indføre rapporteringsforpligtelsen i henhold til § 55 med retroaktiv virkning. Producentfor-eningen finder, at den foreslåede § 55 a og aftalejusteringsordningen medfører uhensigtsmæssig juridisk og forretningsmæssig usikkerhed, da indgåede aftaler netop afspejler aftaletidspunktets markedsudvikling, indtjeningspotentiale og an-dre relevante vilkår.

Kreativitet og Kommunikation er tilbageholdende over for, at § 55 a finder anvendelse på aftaler, der er indgået før lovens ikrafttræden.

Danske Forlag, DR og TV 2 opfordrer til, at den tidsmæssige anvendelse af § 55 be-grænses til at gælde aftaler, som indgås et år efter lovens ikrafttræden og følger di-rektivets logik med 12 mdr. frist fra lovens ikrafttræden til, at gennemsigthedsforpligtelsen finder anvendelse.

Danske Forlag bemærker, at bestemmelsen strider mod det grundlæggende obliga-tionsretlige princip om, at nye obligationsretlige bestemmelser ikke finder anvendelse på ældre aftaler, og at aftaler indgået mellem forlag og ophavsmænd forud for lovens ikrafttræden ikke har indeholdt krav om information i det omfang, som er bestemt i loven. Lovforslaget indeholder meget vidtgående krav til informationsfor-pligtelsen og indebærer, at forlagene skal i gang med at bruge betydelige ressourcer på at indrette administrative systemer, som kan håndtere kravene i § 55.

TV 2 finder det uforståeligt, at § 55 skal finde anvendelse på alle gældende aftaler mellem ophavsmand og rettighedserhververen (uanset indgåelsestidspunktet), såfremt der fremsættes en anmodning fra ophavsmanden herom, som medfører en omfattende informationsforpligtelse, der ikke var kendt på tidspunktet for aftale-indgåelsen. Det anføres, at fakturaer og kvitteringer for indbetaling af vederlag/royalties alene opbevares i 5 år. Hertil kommer, at ophavsmandens mulighed for genforhandling er begrænset til aftaler, der er indgået efter den 1. juli 2013.

Producentforeningen og Producent Rettigheder Danmark (PRD) angiver, at med hensyn til den foreslåede præceptive virkning i § 53, stk. 4, 1. pkt., findes det unødvendigt og uhensigtsmæssigt at gå videre end direktivteksten. Generelle retsprincipper og bestemmelserne omkring aftalejustering kan påberåbes, såfremt en rettighedshaver og/eller bidragsyder mener, at erlagt vederlag ikke er passende og/eller forholdsmæssigt. Producentforeningen opfordrer derfor til, at den foreslåede § 53, stk. 4, slettes således, at lovforslaget ikke overimplementerer EU-reguleringen.

IFPI Danmark, Dansk Industri (DI) og Danske Forlag opfordrer til, at § 55 a om aftalejustering ikke finder anvendelse på aftaler indgået før lovens ikrafttræden.

IFPI Danmark bemærker, at de oplysninger, som er krævet efter forslaget til § 55, når de anmodes herom, vedrører oplysninger, som vedrører tiden forud for lovens ikrafttrædelse og som parterne ikke nødvendigvis har haft anledning til at indsamle og systematisere.

Dansk Komponist Forening, Danske Populærautorer og Autor bemærker, at det bør præciseres, at § 55 a også gælder for alle aftaler, der forlænges eller er blevet forlænget, bekræftet eller lignende efter den bagudrettede skæringsdato, herunder ved udnyttelse af en option.

Musikforlæggerne i Danmark finder, at de nye regler alene bør gælde for aftaler, som indgås efter, at loven er trådt i kraft.

Dansk Komponist Forening, Danske Populærautorer og Autor Danske Tegneserieskabere, Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK Privat finder, at forslaget til overgangsbestemmelse i § 91, stk. 7, grundlæggende er afbalanceret.

Danske Tegneserieskabere, Illustratorerne i dansk forfatterforening, Danske Kunsthåndværkere & Designere og HK Privat bemærker, at ift. aftalejusteringsbestemmelsen i § 55 a burde den tidsmæssige anvendelse udstrækkes til ikke blot aftaler, der er op til 10 år gamle, men aftaler som er op til 25 år gamle, og det bør præciseres, at den nye bestemmelse også gælder for alle aftaler, der forlænges eller er blevet forlænget, bekræftet eller lignende efter den bagudrettede skæringsdato.

Dansk Komponist Forening, Danske Populærautorer og Autor finder, at ift. aftalejusteringsbestemmelsen i § 55 a så burde den tidsmæssige anvendelse udstrækkes til ikke blot aftaler, der er mindre end 10 år gamle, men til aftaler som er mindre end 15 år gamle.

Samrådet for Ophavsret, Create Denmark, Dansk Skuespillerforbund, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Danske Scenografer og Dansk Forfatterforening, Dansk Musiker Forbund (DMF) og Akademikerne/UBVA finder, at man med gennemførelsen af de nye præceptive bestemmelser om passende og forholdsmæssigt vederlag og aftalejustering i ophavsretsloven bør følge det almindelige princip, hvor man efter § 90, stk. 1, lader loven gælde for alle værker og frembringelser, der

er beskyttet ved lovens ikrafttræden, dog således at loven kun, jf. § 90, stk. 2, gælder udnyttelseshandlinger foretaget efter lovens ikrafttræden og bemærker, at der er med aftalejusteringsordningen ikke gribes ind i gældende aftaler, men blot korrigerer vederlaget fremadrettet. Samrådet for Ophavsret finder det ærgerligt, at Kulturministeriet har valgt kun at lade aftalejusteringsordningen gælde for aftaler senere end 10 år før lovens ikrafttræden. Samrådet for Ophavsret finder, at ministeriet med forslaget om den tidsmæssige anvendelse af gennemsigtighedsbestemmelsen rammer en god balance.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet bemærker, at det foreslås, at lovforslaget træder i kraft den 1. juli 2023.

Det bemærkes, at den tidligere foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 2, nu er at finde i lovforslagets § 55.

Kulturministeriet bemærker ligeledes, at flere høringssvar angiver, at bestemmelserne ikke bør have virkning med tilbagevirkende kraft. Kulturministeriet er enig i, at bestemmelserne ikke bør have tilbagevirkende kraft og har i lovforslaget tydeliggjort, at de foreslåede overgangsbestemmelser om gennemsigtighed og aftalejusteringsordning ikke indebærer, at bestemmelserne får virkning tilbage i tid, men har virkning fra lovens ikrafttræden og fremadrettet. Specifikt for bestemmelserne om gennemsigtighed og aftalejusteringsordning gælder dog, at disse også finder anvendelse på aftaler indgået inden lovens ikrafttræden således, at en ældre aftale kan justeres fremadrettet fra lovens ikrafttræden (men ikke tilbage i tid). Aftalejusteringsordningen forudsætter adgang til information. Kulturministeriet har på baggrund af de indkomne bemærkninger tilføjet yderligere overgangsbestemmelse i lovforslaget.

I forlængelse af ovenstående har Kulturministeriet i bemærkningerne til overgangsbestemmelse angivet, at gennemsigtighedsforpligtelsen ift. informationer fra før lovens ikrafttræden, så er forpligtelsen begrænset til de oplysninger, der med rimelighed kan forventes fra erhververen på samme måde som angivet i sidste pkt. i den foreslåede § 55, stk. 2.

Herudover er gennemsigtighedsforpligtelsen på anmodning fra ophavsmanden eller udøvende kunstnere ift. en ældre aftale samt aftalejusteringsbestemmelsen på baggrund af høringen og fornyet overvejelser afgrænset til ikke at omfatte aftaler indgået tidligere end 5 år før lovens ikrafttræden (tidligst 1. juli 2018). I høringsversionen var dette fastsat til 10 år.

Kulturministeriet bemærker i øvrigt, at direktivets artikel 26, stk. 2, som angiver, at *"dette direktiv berører ikke handlinger foretaget og rettigheder erhvervet inden den 7. juni 2021."* ikke er til hinder for den foreslåede ordning, da ændringerne som beskrevet ovenfor har virkning fra lovens ikrafttræden og fremadrettet.

Bemærkningerne har imidlertid givet anledning til, at ovenstående forhold beskrives i yderligere detaljer i overgangsbestemmelsen i lovforslaget. Det samme gør sig gældende ift. de foreslåede nye §§ 54 og 55 (§ 53 i høringsversionen). Det er i lovforslaget tydeliggjort, at de foreslåede §§ 54 og 55 ikke griber ind i allerede indgåede aftaler. Det bemærkes i den forbindelse, at § 54 også forud for dette lovforslag var gjort delvist beskyttelsespræceptiv, hvilket forsat er tilfældet, hvorefter bestemmelsen i den foreslåede § 54, stk. 1, kan fraviges ved kollektivt forhandlede aftaler. Det bemærkes i den forbindelse, at direktivets artikel 22, stk. 5, angiver følgende: *”Medlemsstaterne kan fastsætte, at enhver aftalebestemmelse, der afviger fra tilbagekaldelsesordningen i stk. 1, kun kan håndhæves, hvis den er baseret på en kollektiv overenskomst.”*

Øvrige bemærkninger

Danske Forlag kan fuldt ud tilslutte sig bemærkningerne vedr. art. 16 ift. krav om kompensation, som fuldt ud flugter med dansk praksis.

Danske Forlag og Dansk Erhverv bemærker, at såfremt der ikke tages højde for sektorspecifikke forhold i de foreslåede §§ 53-55 c vil dette medføre betydelige økonomiske og administrative konsekvenser for forlagene.

TV 2 bemærker, at omfanget af gennemsigtighedsforpligtelsen taget i betragtning stiller TV 2 sig uforstående over for vurderingen af, at lovforslaget forventes alene at medføre ”mindre økonomiske konsekvenser” for erhvervslivet.

Det er DPCMOs opfattelse, at lovforslaget vil medføre økonomiske konsekvenser for erhvervslivet af væsentlig betydning i forbindelse med reglerne om tekst og datamining, da undtagelserne risikerer at udhule forretningsmuligheder. Forslaget vil forhindre rettighedshaverne i at udstede licenser for brug af deres indhold til tekst- og datamining. Kulturministeriet opfordres derfor til at gennemføre en konsekvensanalyse og evaluere bestemmelserne inden for en kortere årrække.

Kulturministeriet kommentarer

Kulturministeriet bemærker, at der bl.a. på baggrund af de indkomne hørings svar er foretaget justeringer i de foreslåede §§ 53-55 c, og det er tydeliggjort, at bestemmelsernes mål er at yde beskyttelse til ophavsmænd og udøvende kunstnere dog således, at der ikke skabes ubalance i et velfungerende system. Kulturministeriet bemærker i øvrigt, at undtagelserne for tekst og datamining ikke forventes at medføre økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Den ene undtagelse er afgrænset til forskning og har således et snævert anvendelsesområde (og forudsætter lovlig adgang), mens den generelle undtagelse for tekst og datamining alene finder anvendelse, såfremt rettighedshaverne ikke tager forbehold. Forslaget forhindrer således ikke rettighedshaverne i at udstede licenser.

Endelig har Kulturministeriet foretaget ændringer i lovudkastet af redaktionel karakter, navnlig konsekvensrettelser i ophavsretslovens § 48, stk. 2 og 3, og dennes henvisninger til den ny-affattede § 13 om undervisningsvirksomhed samt justering

i rækkefølgen af bestemmelser, således at den foreslåede § 53, stk. 2, nu er at finde i § 55 med dertilhørende konsekvensrettelser.